

А.Бозоровни Жиззах шаҳар давлат солиқ инспекцияси органларида хавфсизлик ва коррупцияга қарши кураш шўбаси тезкор ходими лавозимига маъқул кўришди. Бу лавозим хизмат поғоналаридан кўтарилишга катта имконият эди. Лекин у нафс йўлига кириб, бу ишонччи оқлай олмади.

Маишатбозлик анчагача чўзилди. Бир пайт Собир билан Ҳаким гап талашиб қолишди. Униси у деди, буниси бу. Хуллас, бироз сан-манга бориб, даҳанаки жанжал мушгашувга айланай деганда, уларни ажратиб қўйишди. Ҳозиргина қий-чув қилиб ўтирган улфатлар жим бўлиб қолишди. Афсуски...

Mustaqillik huquq demakdir

Нидо

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2016-yil 24-mart, №12 (1001)

Танлов

Тадбир

Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Чегара қўшинларига қарашли ўқув марказида 2016 йилги қақриув бўйича муддатли ҳарбий хизматга қақририлган бир гуруҳ ёш аскарлар билан "Ватан ҳимояси — муқаддас бурч" мавзусида учрашув бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратураси, Миллий хавфсизлик хизмати Чегара қўшинлари масъул офицерлари ўз маърузалари билан иштирок этишди.

Ёш аскарлар билан учрашув

Таъкидланганидек, бугунги кунда ҳарбий хизмат нафақат конституциявий бурч, балки Ўзбекистон Республикаси Президенти, Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондони Ислоҳ Каримов раҳбарлигида олиб борилган кенг кўламли ислохотлар натижасида энг нуфузли касблардан бирига айланди. Юртимиздаги ҳар бир йигитнинг қалбида ҳарбий хизматни ўтаб, ўзининг Ватан олдидаги бурчини адо этиш, ҳарбий хизматчи бўлиб Қуролли Кучлар сафида эл-юртуғига хизмат қилишдек эзгу орзу ва унга эришишга ундаб турувчи шижоат ўти жо экани ҳеч биримизга сир эмас.

Саидобит ЖУРАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурорининг матбуот хизмати бўйича катта ёрдамчиси

Тадбир давомида умумий ҳарбий мажбурият, ҳарбий хизмат тўғрисида, Миллий армиямизни шакллантириш борасида амалга оширилган ислохотлар хусусида, шунингдек, ҳарбий хизматчиларнинг ижтимоий муҳофазасини таъминлашга қаратилган қонун ҳужжатлари ва уларнинг ижроси, муддатли ҳарбий хизматчиларга яратилган имтиёзлар, шарт-шароит ва имкониятлар ҳақида атрафлича сўз юритилди.

Шу билан бирга, республикада янги қабул қилинган қонунлар, қонун ҳужжатларига киритилган охириги ўзгартиш ва қўшимчалар мазмун-моҳияти хусусида ҳам маълумотлар берилди.

Учрашув якунида 2015 йилда муддатли ҳарбий хизматга қақририлиб, бу йил Қуролли Кучлар резервиге бўшатиётган, хизмати давомида ҳарбий интизоми, намунали ҳолқи, жанговар ва маънавий-маърифий тайёргарликда эришган юқори натижалари бўйича хизматдошларига ўрнак бўлган қатор муддатли ҳарбий хизматчиларга қўмондонлик томонидан Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати раиси номидан "Миннатдорчилик хати" тантанали равишда топширилди.

Анжуман

Рағбат — юксак муваффақият омили

Президентимиз раҳнамолигида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Хусусан, амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотлар натижасида республикада ишлаб чиқариш ривожланиб, маҳсулот тури ва сифати йил сайин ошмоқда. Импорт ўрнини босувчи, экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳам кенгаймоқда. Ҳар йили Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун аънаваний ўтказиб келинаётган "Ташаббус — 2016" кўриқтанлови бу борадаги ишлар кўламини кенгайтириш ва ишлаб чиқарувчилар ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Жойларда юқори натижаларга эришаётган тадбиркор, хунарманд ва фермерлар қатнашаётган

ушбу тадбирнинг вилоят босқичлари бўлиб ўтмоқда.

Президентимизнинг 2015 йил 15 майдаги "Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ҳамда 2015 йил 28 апрелдаги "Иқтисодиётда хусусий мулкнинг улуши ва аҳамиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижроси доирасида амалга оширилаётган изчил ишлар самарасида танловнинг бу йилги саралаш босқичлари кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари эришаётган ютуқлар намойишига айланди.

Танловнинг вилоят босқичларида ҳудуддаги шаҳар ва туманлардан сараланган тад-

биркор, фермер ва хунармандлар ўз маҳсулоти билан қатнашмоқда. Таъкидлаш жоизки, бу галги танловларда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш кенгайиб, фермерлик ва миллий хунармандлик жадал ривожланиб бораётганини кўрсатмоқда.

Вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар босқичида "Энг яхши тадбиркор", "Энг яхши фермер", "Энг яхши хунарманд" йўналишида голиб деб топилган танловнинг Республика босқичига йўлланмалар олишмоқда.

Шунингдек, танловнинг вилоят босқичларида яна бир қатор қўшимча номинациялар бўйича ҳам голиблар аниқланиб, муносиб тақдирланмоқдалар.

Ўз мухбиримиз

Даромад ҳақидаги декларацияни топширдингизми?

Миллий матбуот марказида жисмоний шахсларнинг жами йиллик даромадларини декларациялашга оид ҳуқуқий асосларга бағишланган матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Тадбирда жисмоний шахсларнинг даромадларини декларация асосида солиққа тортиш тартиби ҳамда жорий йилдан бошлаб бу борада солиқ қонунчилигига киритилган ўзгартиш ва қўшимчалар ҳақида маълумот берилди.

Амалдаги меҳнат қонунчилигига кўра, жисмоний шахслар асосий иш жойидан ташқари бошқа корхона ва ташкилотларда ўриндошлик асосида ҳамда ўзига тегишли мол-мулкни ижарага бериш орқали, қонун билан тақиқланмаган фаолият билан шугулланиб, чекланмаган миқдорда даромад

олиши мумкин. Бу даромадларга қонунчиликда белгиланган тартибда солиқ солинади.

Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 189-моддасига мувофиқ, жисмоний шахсларнинг мулкий даромадлари, агар бу даромадларга тўлов манбаида солиқ солинмаса, фан, адабиёт ва санъат асарларини яратганилик ҳамда улардан фойдаланганилик учун муаллифлик ҳақи тариқасида олинган даромадлари декларация асосида солиқ солинадиган даромадлар сирасига кирилади. Асосий бўлмаган иш жойидан олинган моддий наф тариқасида, икки ёки ундан кўп манбадан олинган, Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқаридаги манбалардан олинган даромадлар ҳам шулар жумласидандир.

Жисмоний шахслар ушбу даромад-

лари бўйича жами йиллик декларацияни доимий яшаш жойидаги давлат солиқ хизмати органига ҳисобот йилидан кейинги йилнинг 1 апрелидан кечиктирмай тақдим этиши лозим. Декларацияни давлат солиқ хизмати органига шахсан бориб, почта орқали буюртма хат шаклида, шунингдек, электрон шаклда тақдим этиш мумкин. Электрон шакл Давлат солиқ қўмитасининг www.soliq.uz сайтидаги "Электрон солиқ декларациялари" интерактив хизмати орқали, электрон рақамли имзо билан амалга оширилади.

Жисмоний шахснинг асосий бўлмаган иш жойидан олган даромадидан унинг аризасига кўра энг юқори ставка асосида солиқ ушлаб қолинган бўлса, декларация тақдим этилмайди.

Декларация асосида ҳисоблаб чиқарилган даромад солиғи 1 июндан

кечиктирмай бюджетга тўланиши лозим.

Декларация ўз вақтида тақдим этилмаса, давлат солиқ хизмати органи ўзидаги мавжуд маълумотлар асосида жисмоний шахс томонидан тўланиши лозим бўлган солиқ суммасини энг юқори ставка бўйича ҳисоблаш ва солиқ тўловчига тўланиши лозим бўлган солиқ суммаси тўғрисида билдиришомна бериш ҳуқуқига эга.

Даромадлар тўғрисидаги декларацияни тақдим этмаган, ўз вақтида тақдим этмаган ёки уни атайин нотўғри маълумотларни кўрсатган ҳолда тақдим этган фуқароларга нисбатан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга мувофиқ энг кам иш ҳақининг бир бараваридан уч бараваригача миқдорда жарима солинади.

Тарғибот тадбирлари самара бермоқда

Президентимиз Ислам Каримовнинг 2015 йил 15 майдаги "Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда. Фармон тарғиботи юзасидан жойларда тадбирлар ўтказилмоқда.

Шундай тадбирлардан бири эътиборини қўриб ўтириш керак. Қорақалпоғистон Республикаси прокуратурасида бўлиб ўтди. Унда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, уларнинг эркин фаолият юритиши учун қулай шарт-шароитлар яратиш, ҳуқуқ ва манфаатларини муҳофаза қилиш борасида олиб борилаётган ишлар муҳожама этилиб, қабул қилинаётган қонун

ҳужжатларининг мазмун-моҳиятини соҳа субъектларига тўлиқ тушунириш, фаолияти тўхтатилган тадбиркорлик субъектлари ишини қайта тиклаш, ялпи ички маҳсулотда хусусий мулкнинг, шу жумладан, чет эл сармоясининг улушини ошириш зарурлиги қайд этилди.

Таъкидланганидек, тадбиркорларга етказилган 668,6 млн. сўмлик зарарни ундириш ҳақида Қорақалпоғистон хўжа-

лик судига даъво аризалари киритилиб, 527 та ҳолатда уларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланишига эришилди. 8 та қўпол қонун бузилиши ҳолати юзасидан жиноят ишлари қўзғатилди. Прокуратура органлари томонидан тегишли идоралар билан ҳамкорликда тасдиқланган қўшма комплекс чора-тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида ўтган йили фаолияти тўхтаб қолган 261 та кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг иши йўлга қўйилиб, йўқотилган 526 та ш ўринларининг қайта тикланиши таъминланди. Шунингдек, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудий бошқармаси томонидан кичик

бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига банклардан кредит олиш учун бизнес режа тузишга, хорижий шериклар топишга, усуналар сотиб олишга, чет элларда ўтказилаётган кўргазмаларда иштирок этишга кўмак берилаяпти.

Тадбирда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Республика прокуратураси, Адлия вазирлиги, Солиқ, валютага оид жиноятлар ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаментининг Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси, Давлат солиқ бошқармаси, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудий бошқармаси, Марказий банкнинг Қорақалпо-

Гулсанем БЕКНИЯЗОВА,
Қорақалпоғистон Республикаси
прокурорининг катта ёрдамчиси

ғистон бош бошқармаси ходимлари иштирок этдилар.

Рўйхатга олинган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари, қўшма ва чет эл қороналари, оилавий тадбиркорлик билан шугулланувчилар, фермер хўжаликлари тўғрисидаги статистика ва бошқа маълумотларни таҳлил қилиш ва уларга зарур бўлган маблағ, ер майдони, бино ва иншоотлар ажратилишида амалий ёрдам бериш юзасидан тизимли чора-тадбирларни амалга ошириш борасидаги вазифалар белгилаб олинди.

Доно ҳақимиз "Нима эксанг, шуни ўрасан", деб бежизга айтмаган. Инсон ҳақида қандайдир юмушга қўл ураган, унинг тағ-замирида бирор мақсадни кўзлаган бўлади. Фақатгина бу ишлар эзгу ёки аксинча эканлиги билан фарқланади. Эзгу амаллар интихосида киши ўз меҳнати самарасидан хурсанд бўлса, аксинча ҳолларда унинг хатти-ҳаракати турли фожияларга олиб келади. Буларнинг ҳар иккисига ҳам одамнинг ўзи сабабчилар.

ЭХМдаги қаллоблик

Комилжон ХАСАНОВ,
Бухоро вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

Судланувчи Хурсанд Набиев ва Нажим Умаров (исм-фамилиялар ўзгартирилган) жамиятда ўз ўрнига эга, бири эндигина мустақил ҳаёт оstonасига қадам қўйган бўйдоқ йигит бўлса, иккинчиси ярим асрдан кўпроқ яшаб, ҳаётнинг паст-баландини англаган, оқ-қорани таниган инсон. Улар ўзаро жиноий тил бириктириб, ўз хизмат вазифаларини гаразли мақсадларда фойдаланишди.

Бухоро вилоят руҳий-асаб касалликлари диспансерида 2012 йилдан буён ЭХМ оператори вазифасида ишлаган Хурсанд Набиев 2014 йил ва 2015 йилнинг 1-чораги давомида касалхона ишчи-ходимларининг иш ҳақи тўлов қайдномаларини тузади ва бу ҳужжатларнинг 3-нусхасига компьютер техникаси воситаларидан фойдаланиб, диспансерда ҳақиқатда ишламаган Б.Шокировнинг номига 60 млн. 790 минг психолог вазифасида фаолият юритмаган Ф.Шадиев номига 56 млн. 247 минг, фелдшерлик қилмаган Д.Неъматовга 24 млн. 683 минг, ҳисобчи Ф.Дурбонновга 8 млн. 894 минг ҳамда ўзининг номига 7 млн. 639 минг сўм, жами 158 млн. 123 минг сўмлик иш ҳақини қўшиб ёзади. Кейин эса бу маблағларни уларнинг номига очилган пластик карточкаларга кўчиради ва ўз эҳтиёжлари учун ишлатади. Бундай қилмиши билан Хурсанд Набиев ўзига ишониб топширилган бюджет маблағини ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-торож қилади.

"Кўрдингми текин, уравер секин" қабилида йўл тутган Х.Набиев муқаддам бир неча марта судланиб, тегишли жазо олган бош ҳисобчи Нажим Умаров билан ўзаро тил бириктирган ҳолда жиноий ҳаракатларини давом эттиради. 2014 йилда диспансер ишчи-ходимлари Н.Абдуллаевага 192,2 минг, Г.Адезовага 354 минг, Ж.Атоевага 251 минг, С.Барноевга 372 минг, Ш.Сирожевага 361 минг сўм, жами 4 млн. 660 минг сўмлик иш ҳақини асословчи ҳужжатларсиз қўшиб ёзиб, уларнинг номига очилган пластик карточкаларга кўчириб, ўз эҳтиёжларига ишлатиб юборади.

"Устомон" оператор биринчи марта бундай ишни қилганида ҳисобхона ҳужжатларидаги харажатлар билан ҳақиқийсиз ўртасида тафовут келиб чиқади ва иш ҳақи пуллари ортиқча олингани маълум бўлади. Бу ҳақда бош ҳисобчи билиб қолган. Х.Набиев унга оилавий шароити қийинлигини тушунириб, агар бирор муаммо чиққан тақдирда ўзи жавоб беришини айтади. Бош ҳисобчи Н.Умаров бунга хайрихоҳлик билдиради. Нафс "домига илинган" оператор ва бош ҳисобчининг ноқонуний хатти-ҳаракатлари кўп ўтмай фож бўлди.

Суд Х.Набиев ва Н.Умаровнинг иш бўйича етказилган зарарни тўлиқ қоплаганликларини инобатга олган ҳолда, уларга қилмишларига яраша қонуний жазо тайинлаб, ҳукм чиқарди.

Томорқадаги «алаф»

"Алаф" сўзига ўзбек тили лугатида ёқимсиз ҳидли, кўрмисиз ва захарли ўсимлик сифатида изоҳ берилди. У ҳеч кимга ёқмайди. Бу сўзни келтиришдан мақсадимиз, янгиқўрғонлик Тоҳир Мақсудовнинг жиноий қилмишини тушунарлироқ ифодалаш, холос.

Азиз ТУРҒУНОВ,

Наманган вилоят прокуратураси бўлим прокурори

Т.Мақсудов барча ҳавас қилгудек ҳовлисига гул эмас, алафдан ҳам ёқимсизроқ бўлган наша ўсимлигини парваришлади. Яхшиямки, Янгиқўрғон тумани ИИБ ходимлари томонидан ўтказилаётган "Қорадори" тадбири давомида унинг бу жинояти ошқор бўлди. Акс ҳолда, у етиштирган уч туп наша оғуға айлиб, бир неча инсоннинг ҳаётига ҳаф солиши мумкин эди.

"Айбимга иқроман. Экинлар орасидаги уч туп наша ўсимлигини аввалроқ кўрмаган эканман. Афсус..." Бу Т.Мақсудовнинг судда айтган сўзлари. Унинг чин кўнгилдан пушаймонлиги ишонинг келади, лекин жиноий қилмишини ҳам оқлаб бўлмайди. Суд гувоҳлар берган кўргазма-

лар, таҳлил ва тўпланган ашёвий далилларга асосланиб, одилона ҳукм чиқарди. Судланувчи Тоҳир Мақсудов Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан айбдор деб топилди ва ойлик иш ҳақининг 30 фоизини давлат ҳисобига ўшлаб қолган ҳолда уч йил муддатга ахлоқ тузатиш иши жазосига тортилди.

Тадбирда шунингдек, Янгиқўрғон туманида яна бир жиноят фож этилди. Туманининг Янгиобод МФЙда истиқомат қилиб келган Одилхон Қаюмов яшаш хонадонидидаги томорқасида 5 туп наша ўсимлигини экиб, парваришлаган экан. Текшириш давомида унинг уйи томида 1 туп наша ўсимлигининг қуриштирилган

ҳам аниқланди ва оғу наманба бўлган ўсимликлар жиноят иши бўйича ашёвий далил сифатида олинди.

Судда О.Қаюмов қилмишига иқдор бўлар экан, бундан бешолти йил аввал наша истеъмол қилгани, ҳозир бундай эмаслигини қайта-қайта таъкидлади. Аммо унинг сўзларига ишончи мушкул. Агар шундай бўлганда, у томорқасида наша ўстирмаган, жиноят содир этмаган бўларди.

О.Қаюмов ҳам Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан жиноий жавобгарликка тортилди.

Уйлашимизки, ҳар икки судланувчи эндиликда бундай жиноятга қўл урмайди. Томорқаларида оғу эмас, балки ҳалол ризқ етиштирилади.

Тадбиркор ҳуқуқий ҳимояда

Мамлакатимиз қонунчилигига киритилган, бошқарув, назорат органлари томонидан тадбиркорлик фаолиятига ноқонуний аралашувларга чек қўйишга қаратилган қўшимча ва ўзгартиришлар эмин-эркин иш қўриб, бизнесни кенгайтириб бориш учун янада қулай ҳуқуқий заминни вужудга келтирди.

Бошқармамиз ва ҳудудий бўлимларнинг ходимлари томонидан жойлардаги бевосита мулоқотларда қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш ва тадбиркорликни ривожлантиришга оид қонун ва қонуности ҳужжатларида иш бошлаш, ишни кенгайтириш учун яратилган имкониятлар, назорат қилувчи органлар томонидан тадбиркорлик фаолиятига ноқонуний аралашувларни ва бошқа салбий ҳолатларнинг олдини олишга қаратилган чора-тадбирлар тушунирилипти. Тадбиркорларга кредит, бино, ер ажратилишида ҳамда муҳандислик-коммуникация тармоқларида улушида ҳуқуқий ва амалий ёрдам кўрсатилмоқда. Шунингдек, ҳомашё ва бошқа турдаги таъминотда турилган муаммоларни бартараф этиш устида иш олиб борилмоқда. Ишни тўхтатган тадбиркорлик субъектларининг раҳбарлари билан учрашувларда фаолиятни тўхтатиш ва тугатишнинг асл сабабларини аниқлаш ҳамда мутасадди идоралар билан ҳамкорликда фаолиятларини тиклаш чоралари қўрилмоқда.

Хусусан, департаментнинг Фуркат туман бўлими ходимлари томонидан фаолиятини вақтинча тўхтатган "Муҳандис транс сервис" хусусий қоронасига 25 млн. сўм кредит ажратилишида, "Гулсанам келажиги" оилавий қоронасига қўмири чиқиндисини

Элёржон УСМОНОВ,

СВОЖДЛКК департаментининг Фаргона вилоят бошқармаси бўлим бошлиғи

қайта ишлаш учун сертификат олиншида ҳуқуқий ва амалий ёрдам кўрсатилиб, уларнинг фаолияти тикланди, 8 та янги иш ўринлари яратилди.

Сўх туман бўлими томонидан тадбиркор И.Хасанова, Кува туман бўлими томонидан эса "Усмонов Отабек" хусусий қоронасига тадбиркорлик учун яратилаётган имтиёзлар тушунирилиб, банкдан кредит олиш учун ҳужжатларни расмийлаштиришда кўрсатилган ҳуқуқий-амалий ёрдам натижасида ушбу қороналарнинг фаолияти қайта тикланди.

Тарғибот тадбирларида тадбиркорларга ҳуқуқларини тасарруф қилган ҳолда, мажбуриятларини адо этиш, ҳуқуқ ва манфаатларини қонуний ҳимоя қилиш кўнимаси ҳам сингдириб борилмоқда. Чунки, департаментнинг Езёвон туман бўлими ходимлари томонидан "Султонно Назиржон Файз" деҳқон хўжалиги раҳбари Н.Султоновнинг ариза-сига асосан ўтказилган текширишда аниқланишича, фуқаро Б.Абдубаннопов хўжалик раҳбари ва бош ҳисобчини алдаб, хўжалик муҳрини қўлга киритган ва ундан ўзбошимчилик билан фойдаланган экан. Ҳужжатларга Н.Султоновнинг имзосини ўзи ўқатиб қўйиб, ҳужжатларни сохталаштириб, хўжалиқнинг ҳисоб рақамидидаги 105 млн. сўм маблағни бошқа хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳисоб рақамларига ва бошқа шахслар номига очилган пластик карталарга ўтказиб, талон-торож қилган. Б.Абдубанноповга нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Бош мақсад — ижро интизомини мустақкамлаш

Ўтган йил мамлакатимиз ўз олдига қўйган юксак мақсад — дунёдаги энг ривожланган, илгор демократик давлатлар қаторига кириш йўлидан изчил ва босқичма-босқич илгариллаб бориб, янги тараққиёт босқичига кўтариш йили сифатида та-

рих зарварақларига муҳрланди. Муҳтарам Юртбошимизнинг мамлакатимизни 2015 йилда иқтисодий-иқтисодий ривожлантириш якуналари ва 2016 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузасида эришилган аниқ натижаларга таянган ҳолда бу ҳақда алоҳида тўхталиб ўтилгани фикримизнинг яққол далилидир.

Дарҳақиқат, дунё миқёсида давом этаётган глобал молиявий-иқтисодий инқироз шароитига қарамай, ўтган йили мамлакатимиз иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда мутаносибликка эришиб, модернизация ва диверсификация ҳисобидан юқори суратлар билан ривожланди. Халқимизнинг турмуш фаровонлиги янада юксалди. Ўзбекистоннинг жаҳон бозоридagi ўрни ва манқеи мустақкамланди. Албатта, мамлакатимизда барча соҳаларда амалга оширилётган туб ислохотлар самараси тўғрисида юксак марраларга эришмоқдамиз.

Маълумки, ҳудудларда қонунларнинг аниқ ва бир хилда бажарилиши устидан назорат қилиш прокуратура органларининг асосий вазифаси ҳисобланади. Шу маънода, ўтган йилда Учқўрғон туман прокуратураси томонидан мазкур йўналишда асосий эътибор энг устувор вазифаларнинг ижросига, хусусан, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, фуқароларнинг соғлиғини қасқаш ва бандлигини таъминлаш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, тўлов интизому, коммунал тўловларни ундиришга қаратилган қонун ҳужжатлари ижросига қара-

тилганини таъкидлаш жоиз.

Ўтказилган текшириш ва таҳлиллар натижаларига кўра 751 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. Жиддий қонун бузилиши ҳолатлари юзасидан 20 та жиноят иши кўзга тушиб, 711 нафар шахсининг бузилган ҳуқуқлари тикланишига эришилди. Айниқса, тадбиркорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга оид қонун ҳужжатлари ижроси доимий назорат остида бўлди. 116 та тадбиркорлик субъектлари фаолиятининг тўхтаб қолиши сабаблари атрофида таҳлил этилиб, 26 тасининг фаолияти прокуратура аралашуви билан қайта тикланди ва 36 та иш ўрни яратилишига эришилди.

Аҳоли бандлигини таъминлаш, ишсизликни бартараф этиш, иш сўраб мурожаат этган фуқароларнинг талабини қондириш масалалари ҳам диққат марказимизда бўлди. Ўтган йили туман прокуратурасининг ташаббуси билан 7 маротаба меҳнат ярмаркалари ўтказилиб, уларда қорхона ва ташкилотлар 1038 та бўш иш ўринларини тақдим этишди. Натижада 941 нафар фуқаро ишга жойлаштирилди. Тасдиқланган ҳудудий дастурга асосан, 2015 йилда туман-

да 4890 та янги иш ўринлари яратилди.

Шунингдек, ўтган йили нақд пулнинг банкдан ташқари ноқонуний айланишининг олдини олиш, солиқ тўлашдан бўйин товлашга барҳам бериш, туман пул-кредит сийёсати комиссияси ҳамда солиқ идоралари фаолиятини таҳлил қилиб бориш, бу йўналишлардаги қонун бузилиши ҳолатларини бартараф этишга қаратилган аниқ мақсадли чора-тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, ўтган йилда прогнози белгиланган 380 та субъектнинг айримлари белгиланган нақд пул режасини бажармаган бўлса, баъзи субъектлар банкларга умуман нақд пул топширмаган. Бунинг сабаблари таҳлил этилганда, туман ҳокимлиги ҳузуридаги пул-кредит комиссияси етарли даражада фаолият олиб бормагани, банк ва солиқ идоралари хронометраж ва мониторинг ишларини тўлиқ ташкил этмагани маълум бўлди. Ўтказилган текширишларда мазкур соҳада қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўйилгани аниқланиб, айбдор шахсларга нисбатан тегишли жавобгарлик чоралари кўрилди.

Солиқ қўнунчилиги ижро-

си юзасидан олиб борилган прокурор назоратида асосий эътибор мавжуд боқиманда қарздорликларни ундиришга қаратилди. Натижада боқиманда қарздорлик сезиларли равишда камайишига эришилди.

Аграр соҳада ҳам қонунийлик ўрганилиб, фермер хўжалиқлари томонидан давлатга пахта ва галла топшириш шартномавий режаларини бажариш, ер майдонларидан мақсадли фойдаланиш, тўлов интизомига риоя этиш, минерал ўғитлар, ёнлиги-мойлаш материаллари талон-торож қилинишининг олдини олиш бўйича қонун талабларига қатъий амал қилиш масалаларида фаол иш олиб борилди. Хусусан, туман прокуратурасининг амалий ёрдами билан фермер хўжалиқларига 52 тонна минерал ўғит, 9,7 тонна нефть, 2,4 тонна чигит, 2,5 тонна уруғлик дон, 19 тонна омухта ем маҳсулотлари, 43 млн. сўм имтиёзли кредит, 9,8 млн. сўм нақд пул маблағлари, 25,2 млн. сўм иш ҳақлари олиб берилди.

Вояга етмаганларга оид қўнунчилик ижросини таъминлаш бўйича олиб борилган фаолиятда умумтаълим мактаблари ва ўрта-маҳсус, касб-хўнаар таълими муассасаларида таълим сифатини ошириш, 9-синф битирувчиларини академик лицей ва касб-хўнаар коллежларига тўлиқ жалб этиш, уларнинг ижтимоий ҳимояси, коллеж битирувчиларини иш билан таъминлаш масалалари туман прокуратурасининг доимий

Фозилжон ТОИРОВ,
Учқўрғон туман прокурори

диққат марказида бўлди. Амалга оширилган тадбирлар самарасида тумандаги касб-хўнаар коллежларини тамомланган 1941 нафар талабанинг 98,4 фоизини иш билан таъминлашга эришилди.

Туман прокуратураси томонидан жиноятчиликка қарши кураш самарадорлигини ошириш мақсадида тезкор қидирув фаолияти, терговнинг тўлиқ ва дастлабки суртовни амалга оширувчи тегишли органлар иши мувофиқлаштириб борилган, ўзaro ҳамкорликдаги тадбирлар натижасида туманда умумий жиноятчилик олдинги йилга нисбатан камайди.

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини кўриб чиқишда қонунийликни таъминлаш бўйича 2015 йилда фуқаролар ва юридик шахслардан туман прокуратурасига келиб тушган ариза ва шикоятларнинг 241 таси қонуний ҳал этилган бўлса, шуларнинг 103 таси қаноатлантирилди.

Хулоса ўрнида шуни эътироф этиш жоизки, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, уларга қарши курашиш, амалдаги қонунлар ижросини таъминлаш, бир сўз билан айтганда, қонун устуворлигининг барқарорлигига эришиш биз учун бундан буюн ҳам бош мақсадимиз бўлиб қолаверади.

Қонуний фаолиятга таянчмиз

Ишбилармонлик ҳалқимизга хос бўлган азалий қадриятлардан биридир. Тарихдан маълумки, бу одат қадимдан ажаолашимизнинг ўз ҳаётини куриши, мустақил рўзгор юритиши, ташаббускорлик билан меҳнат қилиб, оиласи, эл-юрт равнақи таъминлашининг омили бўлиб келган. Қолаверса, ишбилармонлик ҳалқимизнинг қон-қонига сингиб кетган эзгу фазилатлар.

Бугун юртимиз иқтисодиёти ривожидида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг ҳиссаси ниҳоятда катта бўлиб, улар аҳоли турмуш фаровонлигини юксалтириш, фуқароларимизнинг бандлигини таъминлаш, ички бозорни рақобатбардош маҳсулотлар билан тўлдирishда муҳим аҳамият касб этмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 15 майдаги "Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони хусусий тадбиркорликнинг иқтисодиётдаги роли ва ўрнини тубдан ошириш, тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш йўлидаги мавжуд тўсиқ ва чекловларни тўғатиш, хусусий мулкнинг ялпи ички маҳсулотдаги, жумладан, хориж сармояси иштирокидаги улушини изчил ошириш учун янада қулай иқтисодий, ҳуқуқий шароит ва рағбатлар яратиш бермоқда.

СВОЖДЛҚК департаментининг Навоий вилоят бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлиmlари томонидан тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш, солиқ тўловчилар сонини кўпайтириш, қўшимча иш ўринларини яратиш натижасида солиқ базасини кенгайтириш, солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан бош тортишнинг янги механизми ва каналларини аниқлаш, солиқ ва валютага оид жиноятлар, коррупция, хуффиёна иқтисодиётга қарши курашиш борасида 2016 йилда ҳам муайян ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, тадбиркорлик фаолиятини

тўхтатган ҳамда ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқчи бўлган хўжалик юритувчи субъектлардан 3 тасига амалий ёрдам кўрсатилиб, 4 та янги иш ўринлари яратилишига эришилди. Шунингдек, ноқонуний ишлаб чиқариш фаолияти билан шуғулланиб келган субъектларга амалий ёрдам берилиши натижасида 9 та янги иш ўринлари яратилди.

Бундан ташқари, тадбиркорлик, ишлаб чиқариш билан шуғулланишга қарор қилган фуқароларга ёрдам бериш, мавжуд тўсиқларни бартараф этиш, коррупция ҳолатларини фoш этишга қаратилган ишлар ҳам жадаллик билан олиб бoрилмақда. Айниқса, тадбиркорларнинг қонуний фаолият кўрсатишига, уларнинг ривожланишига тўсиқ бўлаётган суистемолчиликлар, тамагирликларни фoш этишга алоҳида эътибор қаратилиб, 5 та жиноят иши кўзга тилиди.

Департаментнинг Навоий вилоят бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлиmlари томонидан 2016 йилнинг ўтган даврида 805 та ҳуқуқ тарғиботи тадбирлари ўтказилди. Хусусан, оммавий ахборот воситалари имкониятларидан самарали фойдаланилиб, уларда икки юздан ортқ чиқишлар қилинди.

Шунингдек, долзарб ва устувор соҳа ҳамда вази-фа ҳисобланган тадбиркорлик субъектларига яратилаётган имконият ҳамда имтиёзлар ва улардан фойдаланиш ҳақида кенг аҳоли қатламлари орасида оғзаки тушунтириш ишларини янада кучайтириш, уларни ҳуқуқий ҳимоя қилиш, қўллаб-қувватлаш йўналишида ўзини ўзи бошқариш органлари, қорхона, муассаса ва ташкилотларда жами 405 та тарғибот тадбирлари ўтказилди.

Нукус шаҳридаги Бердақ номли мусиқа драма театрида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия, Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси ва Халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорликда "Ёш авлодни тарбиялашда оила-маҳалла-таълим муассасининг тўтган ўрни" мавзусида семинар-кенгаш бўлиб ўтди.

Ёшлар тарбияси эътиборда

Қуатбай РЕЙМНАЗАРОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси прокурорининг катта ёрдамчиси

Тадбир давомида олиб бoрилаётган ишлар ва вояга етмаганларнинг таълим-тарбияси, жиноятчилик, ҳуқуқбузарликлар ҳамда эрта турмуш қуришининг олдини олиш, бола ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, диний экстремизм ва ақидаларастликка қарши курашиш, ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказишни ташкиллаштириш масалалари мукоама қилинди.

Шунингдек, тадбирда Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш институти томонидан вояга етмаганлар билан ишлаш тўғрисидаги методик қўлланма амалиётда фойдаланиш учун барча таълим муассасаларига тарқатилди.

Семинар-кенгаш якунида иштирокчиларнинг қизқирган саволларига атрофилича жавоблар берилиб, тегишли тавсиялар ишлаб чиқилди.

Саломатликка хизмат қилувчи норма

Мамлакатимизда кенг қамровли ижтимоий-иқтисодий ислохотлар олиб борилмоқда ва бу ислохотларда соғлиқни сақлаш, қишлоқ хўжалиги, саноят ишлаб чиқаришига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Шу ўринда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, жамиятда барқарор соғлом шарт-шароитнинг таъминлишида ветеринария хизматининг роли жуда муҳимдир. Шу боис мазкур хизматнинг вақт ва давр талабидан келиб чиққан ҳолда янада такомиллаштирилиши ҳам муҳим аҳамият касб этди.

Шунга кўра, 2015 йил 29 декабрь куни Ўзбекистон Республикасининг "Ветеринария тўғрисида"ги Қонуни янги таҳрирда қабул қилинди.

Эски таҳрирдаги "Ветеринария тўғрисида"ги Қонун 1993 йилнинг 3 сентябрида қабул қилинган эди. Ушбу қонуннинг қабул қилиниши инсон ва ҳайвонлар учун умумий бўлган касалликлардан аҳолини ҳимоя қилиш, бошқа давлатлардан ҳайвонларнинг юқумли касалликларни кириб келишидан республика ҳудудини муҳофаза қилиш, ягона давлат ветеринария назоратини амалга ошириш ва атроф-муҳитни ҳимоя қилишдаги ветеринария-санитария муаммоларини ҳал қилиш масалаларида ветеринариянинг изчил ривожланишида туртки бўлди.

Янги таҳрирдаги қонун эса, нафақат ветеринария соҳасидаги муносабатларни бошқаришни, балки чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар ва истеъмолчиларнинг муносабатларини ҳам тартибга солиди.

Шунингдек, қонунда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги давлат ветеринария бош бошқармаси, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг ветеринария соҳасидаги ваколатлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат ва нотижорат ташкилотлари ҳамда фуқароларнинг ветеринария тадбирларини ўтказишдаги иштироки аниқлаштирилди.

Мамлакатимизда чорвачилик соҳасининг ривожланишини инобатга олиб, ушбу қонунда чорвачилик объектлари, қишлоқ хўжалиги ҳайвонларини парваришлаш, чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлаш ва сақлашга нисбатан асосий ветеринария-санитария қоидалари ва меъёрлари ҳам киритилди.

Хусусан, қонунда ҳайвон эгаларининг мажбуриятлари ҳамда эпизоотияга қарши тадбирларни амалга оширишда давлат, идоравий, ишлаб чиқаришдаги ветеринария хизматлари ва хусусий ветеринария фаолиятларининг ўзаро ҳамкорлигини мувофиқлаштириш масалалари акс эттирилди.

Шу билан бирга, қонунга ишлаб чиқариш ветеринария хизмати ва хусусий ветеринария фаолиятини амалга оширишни белгилувчи меъёрлар киритилди.

Мазкур қонуннинг янги таҳрирда қабул қилиниши мамлакатимизда ветеринария оқийишталарини таъминлашга, четдан ҳайвонларнинг ўта хавфли юқумли касалликлари кириб келишининг олдини олишга, чорва ҳайвонларига сифатли ветеринария хизмати кўрсатилишига, ветеринария соҳасида илмий йўналишларнинг такомиллаштириши ва малакали кадрлар тайёрланишига, аҳолини ҳайвонлар ва инсонлар учун умумий бўлган касалликлардан муҳофаза қилишга, шунингдек, аҳоли истеъмоли учун гўшт, сүт, балик ва бошқа ҳайвонотга мансуб маҳсулотларнинг ветеринария жиҳатдан хавфсизлигини таъминлашга, ветеринария хизматининг изчил ривожланишига хизмат қилади.

Ўзбекистон Республикасининг эски таҳрирдаги "Ветеринария тўғрисида"ги Қонуни нормаларида ветеринария хизматининг бошқа вазирлик ва идоралар билан самарали ҳамкорлик қилиш тартиби, ветеринарияда қўлланиладиган дори воситаларини ишлаб чиқариш ва улардан фойдаланишни тартибга солувчи меъёрларнинг мавжуд эмаслиги, ушбу соҳада назорат тизимининг ҳуқуқий асослари белгиланмаганлиги, ветеринария соҳасига оид норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва нор-

матив-техник ҳужжатларни ишлаб чиқувчи ва тасдиқловчи орган белгиланмаганлиги ҳамда юқумли касалликлардан нобуд бўлган ҳайвонларни, биологик чиқиндиларни йўқ қилиш ва зарарсизлантириш ҳамда улар кўмилга жойлар устидан назорат олиб бориш қоидаларининг ва бошқа бир қатор меъёрлар белгиланмаганлиги бу борадаги муносабатларни тартибга солишда кўплаб муаммоларни юзага келтираётган эди.

Шунга кўра, қонуннинг янги таҳрирдаги нормаларида юқорида санаб ўтилган камчиликлар тўлдирилиб, ветеринария барқарорлигини таъминлашга йўналтирилган ўндан ортиқ янги моддалар киритилди.

Ветеринария соҳасида профилактика, диагностика ва даволаш тадбирлари, лаборатория синовлари, ветеринария дори воситалари ва озуқа қўшимчаларининг муомалада бўлишига оид талаблар, ҳайвонларни сўйишда ветеринария талаблари, давлат ветеринария назорати остидаги товарларни ишлаб чиқаришда ва муомалада бўлишига қўйилаётган ветеринария талаблари, биологик чиқиндиларнинг муомалада бўлиши ва уларни йўқ қилишда ветеринария талаблари, Ўзбекистон Республикаси ҳудудини бошқа давлатлар ҳудудидан ҳайвонларнинг юқумли касалликлари кириб келишидан муҳофаза қилишда ветеринария-санитария тадбирларини ташкил қилиш, давлат ветеринария назорати ва унинг объектлари, савдо объектларида давлат ветеринария назорати, ҳайвонот ва ўсимликка мансуб маҳсулотлар ва хомашё, ўсимлик, озиқ-овқат маҳсулотларини зарур даражада қабул қилиш, сақлаш ва реализация қилиш шартларини таъминлаш, давлат ветеринария назорати остидаги товарларни олиб қўйиш, йўқ қилиш, зарарсизлантириш, қайта ишлашга оид моддалар шулар жумласидандир.

Янги таҳрирдаги қонуннинг эски таҳрирдан фарқи жиҳатларидан яна бири — хусусий ветеринария хизматларига яна ҳам кенгроқ ваколат берилганлигидир.

Баходир ҚАРИМОВ,

Бош прокуратура бошқарма катта прокурори

Шу билан бир қаторда, ҳайвонот оламига мансуб озиқ-овқат маҳсулотлари ва хомашёсининг сифати ва хавфсизлигини таъминлашда давлат ветеринария назоратининг ўрни ҳамда уни амалга ошириш тамойиллари ва белгиланган қоидаларни бузганлик учун жавобгарлик масаласи белгиланди.

Мамлакатимизда чорвачилик соҳасининг ривожланишини инобатга олиб, ушбу қонунга чорвачилик объектлари, қишлоқ хўжалиги ҳайвонларини парваришлаш, биологик ва чорвачилик чиқиндиларни қайта ишлаш ва сақлашга нисбатан асосий ветеринария-санитария қоидалари ҳамда меъёрлари киритилди.

Қонунда ҳайвон эгаларининг мажбуриятлари ҳамда эпизоотик тадбирларни амалга оширишда давлат, идоравий ва хусусий ветеринария хизматларининг ўзаро ҳамкорлигини мувофиқлаштириш масалалари акс эттирилди.

Шу билан бирга, янги таҳрирдаги қонунни қабул қилишда Ўзбекистон Республикасининг "Ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида", "Озиқ-овқат маҳсулотининг сифати ва хавфсизлиги тўғрисида", "Аҳолининг санитар эпидемиологик оқийишталари тўғрисида" ва бошқа Қонунлардаги айрим умумий нормалари билан ўзаро уйғунлаштириш масаласига алоҳида эътибор берилган.

Мухтарам Президентимизнинг 2015 йил 15 майдаги "Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни инсончи ҳимоя қилиш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартаф этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонидан келиб чиқиб, эски таҳрирдаги қонунда белгиланган хусусий ветеринария фаолиятини амалга оширувчи юридик шахслар ўз штатида ветеринар врач, фельдшер ва техник бўлиши шартлиги ҳақидаги қатъий норма ва уларнинг мажбуриятлари ҳам қонундан чиқариб ташланди.

Ўзбекистон Республикасида инсон ҳуқуқлари энг олий қадрият сифатида эътироф этилиб, унинг ҳимояси миллий қонунчиликка қатъий кафолатланган ҳолда, бошқичма-бошқич мустаҳкамлаб берилмоқда.

Юртимизда амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ ислохотларининг асосий мақсад ва вазифалари ҳам энг аввало, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини самарали ҳимоя қилишни таъминлашга қаратилган.

Суд-ҳуқуқ ислохотларини амалга оширишга доир дастлабки вазифалар Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2001 йил 29 августдаги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи чақириқ олтинчи сессиясидаги "Адолат — қонун устуворлиги"да мавзусидаги маъруза-сидани ўз ифодасини топди. Ушбу маъруза мамлакатимизда жиноий жазоларни либераллаштириш, жиноят ва жиноят-процессуал қонунларни, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишни янада кенгайтириш ҳамда қонун устуворлигини таъминлаш йўлида дастуриламал бўлиб хизмат қилди.

Юртимиздаги навбатдаги ҳуқуқий ислохотлар Президентимиз томонидан 2010 йилнинг 12 ноябрь куни Олий Мажлис Қонунчилик палатаси

Суд ҳужжатлари ижроси — самарадорлик катта катти

ҳамда Сенатининг қўшма мажлисида эълон қилинган "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси"да белгилаб берилди.

Концепцияда сиёсий, иқтисодий, давлат-ҳуқуқ муносабатларининг бутун тизимини модернизация қилиш, фуқаролик жамиятини шакллантириш, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш бўйича суд-ҳуқуқ тизимини янада демократлаштириш мақсадида бир қатор қонун лойиҳалари ишлаб чиқилди ва қабул қилинди. Жумладан, дастлабки тергов жараёнида суд назоратини кучайтириш, жиноят процессида "Хабас корпус" институтини қўллаш соҳасини янада кенгайтириш мақсадида

Жиноят-процессуал кодексининг 29- ва 31-бобларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди, бунда судга қадар иш юритувда қўлланиладиган чоралар, яъни лавозимидан четлаштириш ва шахсни тиббий муассасага жойлаштириш тартибига процессуал мажбурият чораларини фақат судьянинг санкцияси асосида қўллаш тартиби жорий этилди.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 4 сентябрдаги "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонунига кўра, Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексига ўзгартиш киритилиб, уй қамоғи тартибига янги эҳтиёт чораси жорий этилди. Бу эҳтиёт чора-

сини қўллашда ҳам одиллик ва тортишув принциплари асосланган ҳолда иш олиб бориш мақсад қилиб олинган.

Концепцияда шунингдек, судда жиноят ишлари кўрилиши жараёнида айблов ҳулосасини прокурор томонидан ўқиб эшиттириш тартиби белгиланди.

Бу амалиётнинг жорий этилиши судлар томонидан адолатли қарор қабул қилиниши ҳамда тарафлар ўртасидаги тенгликни ва судларнинг иш юритишдаги одиллигини таъминлашга хизмат қилиб келмоқда.

Концепцияда белгиланган яна муҳим масалалардан бири Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 321-моддасидан суднинг жиноят иши кўзгатишга доир ваколатини чиқариб ташлаш бўлди. Судлар ваколатидан жиноий иш кўзгатиш ваколатининг чиқариб ташланиши одил судловни амалга оширишга қаратилган бўлиб, судларнинг бу ваколати уларни жиноий таъкиб иштирокчилари тоифасига киритиб қўяр эди. Ваҳоланки, суднинг асо-

Матлуба АМИНЖОНОВА,
Бош прокуратуранинг ОУК бошлиги
ўринбосари

сий вазифаси шахсга қўйилган айбловнинг қонуний ва асосли эканлигини ҳолис баҳолашдан иборат.

Юртимизда инсон ҳуқуқларини ҳимоялаш борасида олиб борилган барча ислохотлар ўзининг ижроси билан кучлидир.

Бугунги кунда суд қарорларининг сўзсиз ижросини таъминловчи таъсирчан ташкилий-ҳуқуқий механизмларни яраттириш, суд ижрочилари фаолиятини такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш, шунингдек, Суд департаментининг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга катта эътибор берилиб, тегишли шарт-шароитлар яратилган. Бу ўз навбатида суд ҳужжатлари ва бошқа органларнинг ҳужжатлари ижросини тўлиқ таъминлаш, бу борадаги қонунчиликни такомиллаштириш ҳамда соҳа ходимлари масъулиятини оширишни тақозо этмоқда.

(Давоми 7-бетда)

Бугун юртимизда тадбиркорлик фаолиятига кенг имкониятлар, қатор имтиёзлар, ҳуқуқий қафолатлар, керакли барча шарт-шароит ва кулайликлар яратиб қўйилган бўлиб, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари давлат ҳимоясида экани барчага аён.

Нақдига ишқи тушган тадбиркор

Фарҳод МИРЖАЛИЛОВ,
СВОЖДЛҚ департаментининг
Яккасарой тумани бўлими
бошлиғи ўринбосари

Булардан оқилона фойдаланиб, ўзи ҳам манфаат кўраётган, аҳоли фаровонлигига, мамлакатимиз таракқиётига ҳам салмоқли улуш қўшаётган ҳалол ишбилармон юртдошларимиз талайгина. Бироқ, улар орасида нафсини қондириш йўлида қонунга итоатсиз "тадбиркор"лар ҳам учрамоқда. Бундайлар эртами, кечми, қонунларимиз олдида жавоб бериши тайин.

Жумладан, фуқаро Рустам Анваров (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳам юртимиздаги имтиёзлардан фойдаланиб, 2011 йилда Яккасарой тумани ҳокимиятидан рўйхатдан ўтиб, "Ореп Техно" масъулияти чекланган жамиятини ташкил этади. Жиноят ишининг тафсилотлари билан танишар эканмиз, МЧЖ ташкил қилган бу шахсининг мақсади аввалдан яхшиликка эмаслигининг ғувоҳи бўламиз. Боиси, жамият ташкил бўлибдики, унинг ишлари фақат қонунларни четлаб ўтиш орқали юритилган экан. Хусусан, 2011 йилдан 2013 йилгача жамиятга пул ўтказиш йўли орқали сотиб олинган 185 млн. 478 минг сўмлик товар-моддий бойликлар турли йўллар билан нақд пулга сотилган ва маблағлар банкка кириб қилинмай, МЧЖ раҳбарининг истак-хоҳишлари учун сарфланиб юборилаверган.

Шунингдек, нақд пулга "ишқи" кетган Р.Анваров МЧЖ ҳисоб рақамидagi маблағларни ноқонуний йўллар билан нақдлаштириб олишни мақсад қилади. Унинг ушбу истагини амалга оширишда пойтахтимизда фаолият кўрсатаётган яна бир масъулияти чекланган жамиятнинг масъул ходими Холмурод Нигматов ёрдам беради. Албатта, бу ёрдам бегараз эмасди. Қилишувга кўра, нақдлаштирилётган пулнинг маълум фоизи Х.Нигматовнинг ҳам чўнтагидан жой олиши керак эди. Хуллас, Р.Анваров дастлаб 15 млн. 680 минг сўм пулни турли қалбаки ҳужжатлар асосида Х.Нигматов ишлаётган МЧЖ ҳисоб рақамига ўтказиб беради. Операция "муваффақиятли" амалга ошади. Ушбу икки шахс келишувга кўра, нақдлаштирилган пулларни ўзаро тақсимлаб оладилар. Шу тариқа, яъни 2011 йилдан 2014 йилнинг август ойига қадар Р.Анваров ва Х.Нигматов ўртасида "хамкорлик" давом этиб, бу даврда "Ореп Техно" МЧЖнинг 149 млн. 754 минг сўм маблағлари ноқонуний йўллар билан нақдлаштирилиб, талон-торож қилинади.

Ойни этак билан ёпиб бўлмаганидек, текширув жараёнида Р.Анваровнинг барча қилмишлари аён бўлди. Ушбу ҳолат бўйича жиноят иши кўзга-тилиб, суриштирув ишлари олиб борилганда эса унинг ҳамтовогои ҳам фаш этилди.

Жиноят ишлари бўйича Яккасарой тумани суди Р.Анваров ва Х.Нигматовнинг қилмишларига яраша жазо тайинлаб, ҳукм чиқарди.

Кундан-кунга гуллаб-яшнаётган юртимиздаги юксалиш олимларида, фаровон ва тўкин-сочин ҳаётда, улкан ўзгаришларда эзгуният билан ҳалол меҳнат қилаётган ҳар бир инсоннинг ҳиссаси бор.

Шундай инсонлар орасида афсуски, турмуш тарзини тўғрилик, ҳалол меҳнат, амалдаги тартиб-тамоийлар асосига қурмаган одамлар ҳам учраб турадики, бундайлар тўғри йўл қолиб эгрисига қирадилар ва пул топиш мақсадида билиб туриб, жиноятга қўл урадилар.

Истеъмолга яроқсиз қийма

Таъкидлаш жоизки, тайёр ва ярим тайёр гўшт маҳсулотлари белгиланган тартибда ва санитария қоидаларига мос равишда ишлаб чиқарилишига, соғлиқ учун хавфсиз бўлади.

Ақсинча, ушбу талаб ва меъёрларга амал қилинмади, бундай маҳсулотлар одамлар ҳаёти ва соғлиғи учун хавфли кўриниш олиб, турли ичак касалликларининг ривожланишига олиб келади. Шунинг учун ҳам давлатимиз томонидан хавфсизликни таъминлаш мақсадида мунтазам равишда гўшт маҳсулотларининг санитария, ветеринария нормалари ва қоидаларига мос-

лиги текширилади.

Ана шундай жараёнда "Эски Жўва" дехқон бозорига расталарнинг бирида сотилаётган қийма маҳсулоти истеъмолга яроқсиз эканлиги аниқланди. Ушбу ҳолат бўйича СВОЖДЛҚ департаментининг Шайхонтоҳур тумани бўлими ходимлари томонидан олиб борилган суриштирув жараёнида ушбу маҳсулотларни қашқадарёлик Гулимови Чўлиев ҳамда

Сўхроб Эминов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) тайёрлаб, савдога чиқараётганликлари маълум бўлди. Бу шахслар Олмазор туманида яширин цех ташкил қилиб, турли ҳудудлардан касалликларга чалинган қорамолларни арзон нархларда харид қилиб, уларнинг гўштаридан қийма тайёрлаб, сотувга чиқараётганликлари фаш этилди.

Г.Чўлиев ҳамда С.Эминовнинг яширин цехидан ашё-

Шавкат НАСРИДДИНОВ,
СВОЖДЛҚ департаментининг Жондор тумани бўлими бошлиғи

9300 АҚШ доллари, 1600 Россия рубли ҳамда 6 млн. 450 минг сўм пуллар ашёвий далил сифатида олинди.

Жиноят ишлари бўйича Жондор тумани суди К.Жўраева энг кам иш ҳақининг юз баравари миқдоридида жарима жазоси тайинлаб, ҳукм чиқарди.

Нуриддин ВАПАЕВ,
СВОЖДЛҚ департаментининг Шайхонтоҳур тумани бўлими катта суриштирувчиси

СВОЖДЛҚ департаментининг Шайхонтоҳур тумани бўлими катта суриштирувчиси

Миножатхон Жабборов 2002 йилдан бўён Олтинқул туманида оиласи ва 3 нафар фарзанди билан истиқомат қилади. Эр-хотин "тадбиркорлик"нинг ўзига хос усулини танлашган, аниқроғи, Миножатхон эри Равшанбек билан иккита хумдон кавалб, газ тармоғига ўзбошимчалик билан улаштириш ва оҳак ишлаб чиқариш цехи ташкил этишди.

«Оҳанрабо» оҳак тошлар...

Лазизбек ХАМИДОВ,
СВОЖДЛҚ департаментининг Андижон шаҳар бўлими катта суриштирувчиси

Равшанбек газ тармоғига ўзбошимчалик билан улаштириш ва улардан фойдаланиш қоидаларини бузганлиги учун 2014 йилнинг 9 июнида жиноят ишлари бўйича Андижон шаҳар суди томонидан маъмурий жазога тортилган бўлса-да, бундан ўзига тегишли хулоса чиқармайди. Ақсинча, яшаш хонадонидида ўрта босимли газ тармоғига яна ҳеч қандай рухсатсиз улаштирилади ва фаолиятини давом эттиради. Натижада "Водийгазтаъминот" УК Андижон шаҳар филиали манфаатига жами 11 млн. 400 минг сўм миқдорда моддий зарар етказилади. Ушбу ҳолат юзасидан Равшанбекка яна суд томонидан 2014 йил 15 октябрда жиноий жазо қўраси қўлланилади.

Ачинарлиси, Миножатхон ва унинг турмуш ўртоғи қилмишлари оқибатида олган жиноий жазодан тегишли хулоса чиқаришмайди. Улар энгил даромад топиш илинжида оҳак тошларнинг "оҳанрабо"сига берилади ва 2015 йилнинг март ойидан яна табиий газ тармоғига қонунга хилоф равишда улаштириб, газ сўриш мосламаси орқали тўртта горелка ёрдамида яшаш хонадонидида аввалдан оҳак пиширишда фойдаланилган хумдонларнинг бирида оҳак ишлаб чиқариш билан шуғулланишни бошлайди.

2015 йилнинг 7 апрель куни тушлик вақтида унинг хонадонига "Водийгазтаъминот" унитар корхонасининг Андижон вилоят бошқармаси ва Андижон шаҳар филиали ходимлари кириб келишади. Бу пайтда оҳак тошлари терилиб, газ сўриш мосламаларидан фойдаланган ҳолда хумдонлар остига газ улаб қўйилган эди. Мазкур ҳолат қонунда белгиланган тартибда расмийлаштирилди. Миножатхоннинг ушбу ноқонуний хатти-ҳаракатлари натижасида "Водийгазтаъминот" УК Андижон шаҳар филиали манфаатларига бу сафар 36 млн. 908 минг сўм миқдорда зарар етказилган экан. "Қилмиш — қидирмиш" деганларидек, М.Жабборов ҳам суднинг қонуний ҳукми билан жавобгарликка тортилди.

«Ҳимматли» солиқчи

Авазбек ОРТИКОВ,
СВОЖДЛҚ департаментининг Жиззах вилоят бошқармаси бўлими бошлиғи

Акмал Бозоровни Жиззах шаҳар давлат солиқ инспекцияси органларида хавфсизлик ва коррупцияга қарши кураш шўбаси тезкор ходими лавозимига маъқул қўриши. Бу лавозим у учун хизмат поғоналаридан кўтарилишга катта имконият эди. Лекин А.Бозоров нафс йўлига кириб, бу ишонччи оқлай олмади.

Солиқ ходими хизмат текшируви ўтказиш учун шаҳардаги "Кўк бозор" худудидидаги кичик савдо комплексига борди. Бу жойда тадбиркорлик фаолиятини олиб бораётган Алишер Боймуродовнинг савдо жараёнидан қонунбузарлик топиб, ундан тушунтириш хати олди.

— Сизни ишингизни расмийлаштирмайман. Менга 3 млн. 500 минг сўм берсангиз бўлди, — деди А.Бозоров тамагирилк билан.

Шу тариқа А.Боймуродовнинг савдо дўконидан 490 минг сўмлик маҳсулотларни олиб чиқиб кетди. Кейинроқ учрашганларида эса:

— Ишингиз бўйича айтилган пулдан 1 млн. қамайтирдим, жами 2 ярим млн. берсангиз бўлади, — дейди гўёки "ҳиммат" кўрсатиб. — Фақат пулни тезроқ олиб келинг.

Сўнг яна дўконга келиб, 516 минг сўмлик маҳсулотларни олиб кетади. Унинг тамагирилгидан норози бўлган А.Боймуродов бу ҳақда ҳуқуқни муҳофиза қилувчи органларга мурожаат қилади.

Ўтказилган тадбир давомида Акмал Бозоров Алишер Боймуродовдан қолган 1 млн. 700 минг сўм пулни пора тариқасида олаётганида ушланди.

Суд Акмал Бозоровни тамагирилги учун муносиб жазолади. У олти йилга озодликдан маҳрум этилди.

Аёв фаровон ҳаётимиз гарови, хонадонимиз фазизидир. Қадим-қадимдан ибор, шарм-ҳаё ва андиша ўзбек аёлининг муҳим хислати саналади. Бундай аёллар бекалик қилган оилаларда тотувлик, ҳамжиҳатлик вазияти қарор топиб, фарзандлар ҳам ажойиб инсонлар бўлиб вояга етишади.

Расмийлаштириш ҳақи

Аммо ана шундай ҳурмат ва эътирофга лойиқ опа-сингилларимиз орасида аёл деган нонга доғ туширганлар ҳам учраб турибди. СВОЖДЛҚ департаментининг Оҳангарон тумани бўлими ҳамда туман прокуратураси ходимлари билан ҳамкорликда фуқаролар З.Акимов ва Ш.Дўсматова (исм-фамилиялар ўзгартирилган)ларнинг аризалари юзасидан ўтказилган тадбирда хусусий ўй-жой мулкдорлар ширкатларидан бирининг раиси М.Пардаев тумандаги бир хонадонни фуқаро С.Ҳакимова номига ҳамда яна бир хонадонни фуқаро А.Солихова номига расмийлаштириб бериш эвазига улардан 700 АҚШ доллари олган вақтда ашёвий далил билан ушланган. М.Пардаев ўз навбатида хона-

Валишер МАДАМИНОВ,
СВОЖДЛҚ департаментининг
Оҳангарон тумани бўлими бошлиғи

донларни расмийлаштириш учун фуқаролардан олган пулдан тумани ҳокимлиги ҳузуридаги ўй-жой бўлими бошлиғи вазифасини бажарувчи А.Бурхоновага бериши лозимлигини баён этган. Кўп ўтмай, А.Бурхонова ҳам ўз хизмат хонасида М.Пардаевдан 600 АҚШ долларини олган вақтда ушланди.

Мазкур ҳолат юзасидан ЖКнинг тегишли моддалари билан жиноят иши кўзга-тилиб ва суд томонидан айбдорларга нисбатан жазо тайинланди.

Электрон ҳукумат тизими бошқаруви самарадорлиги

Бугун юртимизда замонавий Интернет ва ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Жаҳон тажрибаси шундан далолат берадики, айна пайтада глобал иқтисодиётга компьютер ва телекоммуникация технологиялари, дастурий таъминот маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва улар асосида кенг турдаги интерфаол хизматлар кўрсатиши ўз ичига олган ахборот-коммуникация технологиялари соҳасининг роли ва аҳамияти тобора ортиб бормоқда.

Жавлон ДАВЛАТОВ,
Хоразм вилоят прокурорининг
ёрдамчиси

Ахборот-коммуникация технологияларининг ривожланиши мамлакатнинг раёбатдошлик даражасига таъсир кўрсатиши, катта ҳажмда ахборот тўллаш ва уни умумлаштириш имконини бериши, бошқаришни стратегик даражада ташкил этиш учун кенг имкониятлар очиб бериши электрон бошқарув тизимини кенгайтиришни таъқозо қилади.

Шу ўринда айтиш лозимки, "Электрон ҳукумат" гоёси ХХ асрнинг 90-йиллари бошларида фарб мамлакатларида маъмурий ислохотларни амалга ошириш жараёнида пайдо бўлди. Бунинг сабаби сифатида шу кунгача мавжуд бўлган бошқарувнинг бюрократик модели инқирози ҳамда аҳолининг аънавий сиёсий институтларга бўлган ишончи йўқолишини кўрсатиш мумкин. Юзага келган ҳолатни энгиб ўтишда "якши ишловчи ҳамда кам харажат талаб қилувчи" вазитлар қаторида инновацион технологиялар етакчи ўринга эга бўлиши мумкинлиги ҳақида фикрга келинган. Натижада бир қатор мамлакатларда кенг доирада "Электрон ҳукумат" гоёсини татбиқ этиш бошланди ва бугунги кунга келиб у самарали ишлаб келмоқда.

Ўтказилган тадқиқотлар давомида дунё мамлакатлари (62 давлат) орасида давлатнинг фуқаролар ва тадбиркорларга

электрон хизматлар кўрсатиш борасида етакчиликни АҚШ, Буюк Британия, Норвегия, Германия, Франция, Италия, Япония ва Хитой мамлакатлари эгаллаганлиги кўрсатилган. Бу эса "Электрон ҳукумат" гоёсининг ижобий натижа бериши нафақат давлат сиёсати, балки мамлакат иқтисодий имкониятлари ҳам боғлиқлигини билдиради.

"Электрон ҳукумат" гоёсининг хорижий мамлакатларда татбиқ этилиши инновацион технологияларнинг ривожланиши, интернет тармоғининг пайдо бўлиши ҳамда фуқаролар ва тадбиркорлик субъектларининг ундан эркин фойдаланиш имконияти юзага келганлиги билан боғлиқ. "Электрон ҳукумат" ўзи нима эканлигини тушуниш учун унинг тушунчасини таҳлил қилиш ва моҳиятини англаш муҳим аҳамиятга эга. "Электрон ҳукумат" тушунчаси кенг маънода куйдаги ижтимоий-гуманитар ва технологик ҳолатларни ўз ичига олади:

— замонавий информатик-коммуникацион вазитлар ёрдамида фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, аҳолига ҳукумат томонидан тақдим этиладиган хизматларни кучайтириш ва давлат бошқаруви самарадорлигини ошириш мақсадида асосий бошқарув субъектлари ўртасида узлуксиз алоқалар

тизими мавжудлиги;

— ҳукумат томонидан электрон хизматнинг турли қўриқилар (интернет, мобиль алоқа, рақамли телевидение, чақирувларга хизмат кўрсатиш марказлари ва бошқалар) орқали ўзининг функцияларини бажариш ва аҳоли, фирмалар, ижтимоий ташкилотлар, давлат муассасалари ва чет элликлар билан ўзаро алоқалар учун мўлжалланган унинг фаолиятини тегишли хизматлар билан таъминловчи функционал давлат компьютер тизими мавжудлиги;

— ташиқ ҳукумат инновацион тизими ёки ҳукумат тармоқли портали ёки ривожланишнинг миллий интернет портали;

— ҳужжат айланиши ва ҳисоботларнинг электрон тизими ўз ичига олган ҳукумат ташиқ инновацион тизимининг мавжудлиги;

— комплекс инновацион ҳавфсизлики таъминловчи давлат тизими.

Мамлакатимизда "Электрон ҳукумат тўғрисида"ги Қонун қабул қилиниши электрон бошқарув тизимининг ҳуқуқий асослари мустаҳкам берилди.

Хусусан, қонуннинг 3-моддасида электрон ҳукуматга тушуна берилиб, давлат органларининг жисмоний ва юридик шахсларга ахборот-коммуникация технологияларини қў-

лаш йўли билан давлат хизматлари кўрсатишга доир фаолиятини, шунингдек идораларо электрон ҳамкорлик қилишни таъминлашга қаратилган ташкилий-ҳуқуқий чора-тадбирлар ва техник воситалар иборат эканлиги қайд қилинди: давлат органлари фаолиятининг самарадорлигини, теъкорлигини ва шаффофлигини таъминлаш, уларнинг масъулиятини ва ижро интизомини кучайтириш, аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари билан ахборот алмашиши таъминлашнинг қўшимча механизмларини яратиш;

ариза берувчилар учун мамлакатнинг бутун ҳудудида давлат органлари билан ўзаро муносабатларни электрон ҳукумат доирасида амалга ошириш бўйича имкониятлар яратиш; ўз зиммасига юклатилган вазифалар доирасида давлат органларининг маълумотлар базаларини, Ягона интерактив давлат хизматлари порталини ва Электрон давлат хизматларининг ягона реестрини шакллантириш;

аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари билан ўзаро муносабатларни амалга оширишда электрон ҳужжат айланиши, давлат органларининг ўзаро ҳамкорлиги ва уларнинг маъ-

лумотлар базалари ўртасида ахборот алмашинуви механизмларини шакллантириш ҳисобида давлат бошқаруви тизимида "бир дарча" принципини жорий этиш;

тадбиркорлик субъектларини электрон ҳужжат айланишидан фойдаланишга, шу жумладан статистика ҳисоботини тақдим этиш, божхона расмийлаштируви, лицензиялар, рухсатномалар, сертификатлар бериш жараёнида, шунингдек давлат органларидан ахборот олиш жараёнида электрон ҳужжат айланишидан фойдаланишга ўтказиш;

тадбиркорлик субъектларининг электрон тижорат, Интернет жаҳон ахборот тармоғи орқали маҳсулотни сотиш ва харидларни амалга ошириш тизимларидан фойдаланиш, шунингдек коммунал хизматларни ҳисобга олишнинг, назорат қилишнинг ва улар учун ҳақ тўлашнинг автоматлаштирилган тизимларини жорий этишни кенгайтириш;

нақд бўлмаган электрон тўловлар, давлат харидларини амалга ошириш, масофадан фойдаланиш тизимларини ва банк-молия соҳасидаги фаолиятнинг бошқа электрон шакллари ривожлантириш.

Ўзбекистоннинг иқтисодий ва ижтимоий соҳаларида ҳам юқори натижаларга эришиши, жаҳон иқтисодий тизимида тўлақонли шериклик ўрнини эгаллаб бориши, инсон фаолиятининг барча жабҳаларида замонавий ахборот технологияларидан юқори даражада фойдаланиш қўламлири қандай бўлишига ҳамда бу технологиялар ижтимоий меҳнат самарадорлиги ошишида қандай рол ўйнашига боғлиқ бўлиб, бу борада электрон ҳукумат тизими оид қонун ҳужжатларини амалиётда самарали қўллаш муҳим аҳамият касб этади.

Суд ҳужжатлари ижроси — самарадорлик кафолати

/Давоми.
Бошланиши 5-бетда/

Бу муаммони ҳал этиш ҳар жиҳатдан фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятига боғлиқ бўлса-да, суд қарорларини ижро этувчи қарздорнинг жавобгарлигини кучайтириш муаммонинг асосий ечимини топишга хизмат қилади. Яъни суд қарорлари ижросини таъминлаш лозим бўлган қарздорнинг айрим ҳуқуқлари ушбу қарорнинг ижросини таъминламоғунча чекланиши суд ҳужжатларини ёки бошқа органлар ҳужжатлари ижро этилишини жаддаллаштиришга хизмат қилади. Биргина ижро иши юритиш тақомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларида ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонун асосида суд ижрочиларига қарз-

дор жисмоний шахсларнинг Ўзбекистондан четга чиқишини вақтинча чеклаш ҳуқуқининг берилиши суд қарорлари ижросини сўзсиз таъминлашга ижобий таъсир кўрсатади.

Қарздор жисмоний шахсларга ушбу таъсир чорасини қўллаш орқали ижро самарадорлигини янада оширишга эришилмоқда. Жумладан, 2014 йилнинг биринчи ярмида 871 нафар қарздор жисмоний шахснинг четга чиқиш ҳуқуқи вақтинча чеклангани оқибатида улардан 3,9 млрд. сўм ундирилишига эришилган. Бу эса бир неча шахснинг бузилган ҳуқуқлари тикланганлигини ифодалайди. Масалан, фуқаролик ишлари бўйича Яққасарой туманлараро суднинг қарорига асосан Ш.Абдуалиевдан "Агробанк" фойдасига 6 млн. сўм ундириш тўғрисидаги ижро ҳужжати бўйича қарз ихтиёрий равишда тўланмагани сабабли қарз-

дорнинг четга чиқиш ҳуқуқи чекланган. Четга чиқиш заруряти туғилгани сабабли у 2014 йил август ойида қарзини тўлиқ тўлаган. Ижро ишини юритишга доир белгиланган бу чора чет элга чиқиш эҳтиёжи бўлган қарздорларни ўз мажбуриятини бажаришга мажбурлайдиган чора ҳисобланади. Лекин чет элга чиқиш эҳтиёжи мавжуд бўлмаган бошқа қарздорлар учун ҳам шу турдаги бошқа чораларни белгилаш ижро ишларини юритишнинг жаддаллаштиришнинг энг муҳим омилли ҳисобланади.

Хорижий давлатларнинг амалиётига эътибор қаратадиган бўлсак, хусусан, АҚШ, Исроил, Греция ва Европанинг айрим давлатларида қарздор ўз мажбуриятларини белгиланган муддат давомида бажармаса, унга нисбатан мажбурлов чораси сифатида ҳайдовчилик гувоҳномасидан фойдаланиши

чеклаш (ҳайдовчилик гувоҳномаси қарздорнинг ягона тиркичкилик манбаи сифатида зарур бўлган ҳоллар бундан мустасно) ёки давлат органлари томонидан берилган рухсатнома ёки лицензия асосида фаолият юритадиган бўлса, ушбу рухсатнома ва лицензияларни вақтинча тўхтатиб қўйиш каби чоралар белгиланганлигини кузатиш мумкин.

Албатта, суд-ҳуқуқ ислохотлари самарадорлигини оширишда суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларининг ижросини сўзсиз таъминлашга доир чораларни ишлаб чиқиш муҳим аҳамият касб этади. Бунда миллий қонунчиликдаги бўлиқларни тўлдирши, шунингдек, ривожланган хорижий давлатлар амалиётининг ижобий жиҳатларини миллий қонунчиликка татбиқ этиш бугунги куннинг долзарб вазифаси ҳисобланади.

Оила қадимдан жамиятнинг энг муҳим бўғини ҳисобланиб, олий қадриятлардан бири сифатида улуғланади. Маълуки, оилавий муносабатлар мустақил ҳолида бўлиб, оиланинг ички ишларига ҳеч қандай аралашмади. Шу сабабли ҳам оила муқаддас ва даҳисиз ҳисобланади. Оиланинг мустақамлиги, аҳилиги, бир-бирини тушуниши ва ўртадаги ишонч ҳисси мустақам бўлиши учун ёши улуғларнинг ўғити ҳамда насиҳати муҳим аҳамиятга эга.

Қайнотанинг қилмиши

Умид КУЛИЕВ,

Жиззах вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

Оиладаги муҳит, турмушнинг паст-баланди, ҳар доим ҳам раван бўлмас экан. Баъзи тушунмовчилик ва бошқа арзимас сабаблар оила аъзолари ўртасида номмақул гапларнинг айтилишига ҳам сабаб бўлади. Бундай ҳолатда бир томоннинг ён босиши, ҳаммасининг изига тушиб кетишига олиб келади. Афсуски, эр-хотин муносабатларига бошқаларнинг аралашиви, вазиятни юмшатиш ўрнига, кескинлаштирган ҳолатлар ҳам учрамоқда.

Асли Ғаллаорол туманида туғилиб, айни пайтда Тошкент вилоятининг Куйичирчиқ туманида яшаётган Урал Раҳманов ёшларга насиҳат бериб, тўғри йўл кўрсатадиган ёшга кирган инсонлардан. Бироқ, у олтимиш олти ёшни қоралаганда жиноятга қўл урди. Бу шахс шундай табаррук ёшга кирганда ҳам босиқлик, вазминлик каби хислатларга эга бўлмаган экан.

Маълум бўлишича, Урал Раҳмановнинг қизи Л.Файзуллаева турмушга чиққан бўлиб, 2015 йилнинг кузига турмуш ўртоғи А.Файзуллаев билан оилавий келишмовчиликлар туфайли отасининг уйига қайтиб келади.

Лекин, Урал Раҳманов унга оиласининг тинчлигини ўйлаши, турмуш ўртоғи билан ўртада рўй берган келишмовчиликни бартафоз этиб, оиласи бағрига қайтиши ҳақида маслаҳат бериш ўрнига ота уйда яшай-веришини уқтиради.

2015 йилнинг 16 октябрь куни ушбу хонадон куёви А.Файзуллаев қайнотасининг уйига келиб, турмуш ўртоғини биргаликда яшаш мақсадида ўз уйига олиб кетади.

Минг афсуски, ёшларнинг оила мустақамлигини таъминлаш учун ярашишга аҳд қилишганини У.Раҳманов тўғри тушунмади. У фарзанднинг турмуши изга тушаётганидан қувониш ўрнига, қувёнининг тутган йўлини ўзига нисбатан ҳақорат деб қабул қилади. Шу боис У.Раҳманов ўзини камситилган ҳисоблайди. Қолаверса, қизи Л.Файзуллаевани куёви уриб, ҳақоратлагани учун ҳам ўч олиш мақсадида уни ўлдиришни режалаштиради.

У.Раҳманов мазкур жиноий режасини амалга ошириш мақсадида 2015 йил 16 октябрь куни уйдан ошхона пичоғини олиб, йўлга тушади. У ўша куни соат 23:00ларда куёви А.Файзуллаевнинг яшаш хонадонига етиб келади. Қайнотасининг кўнглидаги шум ниятдан бехабар куёви уни яхши қилиб олади. Гап мавзуси яна қизи қайтариб олиб келганлиги масаласига бориб тақалади. Шунда У.Раҳманов қувёнининг хотиржам ҳолатидан фойдаланиб, пичоқ билан унга ташланади. У А.Файзуллаевга бир неча марта пичоқ уради... Афсуски, оғир тан жароҳати олган А.Файзуллаев ҳодиса жойида вафот этади.

Ушбу ҳолат юзасидан суд, Урал Раҳмановга 11 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Ҳуқуқбузар «адвокат»

Улар Тошкентдан йўловчи энгил машинада қайтаётиб, танишишди. Гап орасида Жалилдин Фарғона шаҳридаги "Ҳимоядасиз" адвокатлик бюросида ишлашини қистириб ўтди.

— Ўтган йили дадам қамалиб қолган, — деди йўловчи Р.Собиров. — Вилоят электр тармоқлари корхонада бошлиқ ўринбосари эди. Ўзлаштириш, талон-торож қилишда айбланди. Судгача 3,3 млрд. сўм зарарнинг 2,7 млрд. сўми тўланганига қарамай, озодликдан маҳрум қилинди.

— Ноҳақлик бўпти-да, зарарнинг эллик фоизи тўланганда ҳам озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазо тайинланиши керак эди, — деди адвокат ўзича билан гапни қилиб. — Кеч эмас, йўлини топса, қамоқдан чиқариб оلسа, энгилроқ жазога алмаштира олади.

— Ака, қонунларни яхши биларкансиз, қўлларингизни ҳизмат ҳақингизни берамиз, — деди Р.Собиров умидворлик билан.

— Бўпти, келишдик, мен ишни яхшилаб ўрганаман.

Улар келишиб, қўл телефонлари рақамларини ёзиб олишди.

Д.Абдижаббаров йирик луқмани қўлдан чиқармасликини кўзлаб энг шимариб ишга киришди. Суднинг ҳукми билан маҳкум П.Собировга те-

гишли Марғилон шаҳридаги хатланган икки қаватли ярмарка биноси кимошди савдосида сотилиши, ундан тушган маблаг зарарни қоплаш вилоят электр тармоқлари корхонаси АЖнинг ҳисоб рақамига ўтказилиши, мабодо, ундирувга қаратилган мулк кимошди савдосида сотилмаса, Суд ижро бўлими ундирувчи хат билан мурожаат этиб, ушбу мол-мулкни қабул қилиб олишни таклиф қилиши мумкинлигини билиб олди. У Р.Собировга учрашди.

— Ишни ҳал қиладиган танишларни ўн минг долларга кўндирдим. Кимошдига тушган биноси ундирувга қаратган суд ижро бўлими электр тармоқлари корхонасига хат чиқардиган бўлди. Зарар қопланса, дадан-гизнинг жазосини энгиллатиб берадиган оғайиларимни ҳам рози қилишимиз керак.

— Дадам билан маслаҳатлашиб кўрайлик.

Р.Собиров ва адвокат жазони ўташ муассасасига боришди. Маҳкум П.Собиров адвокатнинг таклифига кўнди. Ўғлига у сўраган пулни тезроқ топиб беришни тайинлади. Р.Соби-

Шокиржон СУЛТОНОВ,
Фарғона вилоят прокуратураси бўлим прокурори

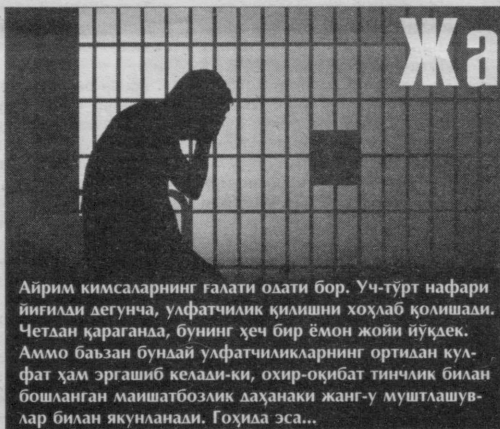
ров дадаси қатори судланган, жазони ўтаётган корхона собиқ бош ҳисобчиси Анвар Мўйидиновнинг отасига учрашди. "Адвокат дадам ва ўғлингизни ўн минг доллар эвазига қамоқдан чиқаришни ваъда қилаяпти, ўртада тенг қилиб берсак", деди. Бироқ, бош ҳисобчининг отаси бунча пулни топиб беришга қурби етмаслигини очиқчасига айтди. Р.Собиров адвокатни ўн минг эмас, беш минг АҚШ доллари эвазига дадасини озодликка чиқариб беришга кўндирди.

Д.Абдижаббаров кунора тезроқ пулни беринг, ишни ҳал қиладиган одамлар сўрашапти, деб шошилтавергач, унинг дилига шубҳа оралди. Алдаётган бўлса-чи... Хуллас, у тўғри қарор қабул қилиб, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига мурожаат қилди.

Р.Собиров адвокат тайинланган жойга — Фарғона шаҳрининг А.Қодирий кўчасидаги савдо дўкони олди-га етиб борди. Ошхонага кириб, бирга тамадди қилишди. Ташқарига чиққанларидан кейин Д.Абдижаббаров ўзига қарашли автомобилда ҳайдовчи бўлиб юрган хивияга кўрпача остидаги пулни олиб, яшириб қўйишни тайинлади. Бироқ 5 минг АҚШ доллари унга nasib қилмади.

Суд мажлисида Д.Абдижаббаров фирибгарлик қилганига тўлиқ иқдор бўлди. Ҳуқуқбузар ҳуқуқшуносга уч йил адвокат бўлиб ишлаш ҳуқуқидан маҳрум этган ҳолда ахлоқ тузатиш ишлари жазоси тайинланди.

Жаҳл чиққанда...

Айрим кимсаларнинг ғалати олати бор. Уч-тўрт нафари йиғилди дегунча, улфатчилик қилишни хоҳлаб қолишади. Четдан қараганда, бунинг ҳеч бир ёмон жойи йўқдек. Аммо баъзан бундай улфатчиликларнинг ортдан кулфат ҳам эргашиб келади-ки, охир-оқибат тинчлик билан бошланган машабоэлик даҳанаки жанг-у муштлашувлар билан якунланади. Гоҳида эса...

Уйда ўтираверишдан зериккан Собир (исм-фамилиялар ўзгартирилган) кўчага чиқиб, танишини кўриб қолди. Боши оғриб турганини баҳона қилиб, пиво ичишга таклиф қилди. Таниши ҳам кўна қолди. Бир баклашка пиво олиб, кўшни уйнинг орқа тарафидаги айвонга жойлашди. Бироз вақт пиво ичиб, нарда ўйнаб ўтиришди. Орада сафларига шу атрофда истикомат қилувчи маҳалладошлар ҳамда таниш уч-тўрт киши келиб қўшилди. Давра кенгайгач, кимдир пул йиғиб, ароқ ичиш ҳақида таклиф киритди. Бошқалар унинг гапини маъқуллашди. Зумда бир шунга ароқ билан газакка етадиган пул йиғилди. Дўконга Собир борадиган бўлди...

Машабоэлик анчагача бўзилди. Бир пайт Собир билан Ҳаким гап талашиб қолишди. Униси у деди, бу ниси бу. Хуллас, бироз сан-манга бориб, даҳанаки жанжал муштлашувга айла-

най деганда, уларни ажратиб қўйишди. Собир жаҳл билан даврани тарк этди. Ҳозиргина қий-чув қилиб ўтирган улфатлар жим бўлиб қолишди. Афсуски, бу сукунат вақтинчалик эди.

Собир қандай пайдо бўлганини ҳеч қим сезмай қолди. Қарашса, қўлида пичоқ. Улфатлардан бири уни тинчлантирмоқчи бўлиб, қўлидан пичоқни олмоқчи бўлган эди, Собир қаршилиқ кўрсатди. Натижада пичоқ ўртага тушган кимсаннинг қўлини кесиб юборди. "Жаҳл келганда, ақл кетар" деганларидек, Собир танишининг қўлини жароҳатлагани ҳақида ўйлаб ҳам ўтирмай, Ҳакимга ташланди ва унинг кўрагига пичоқ санчишга улгурди. Шу заҳоти "вах" деган овоз эшитилди-ю, Ҳаким кўксини чангаллаганда ерга йиқилди. Кимдир уни қўлтиғидан олишга ошқиди, бошқа биров айвонга осилган матодан йиртиб олиб, Ҳакимнинг жароҳатига бос-

ди. Ғала-ғовур бошланди, "тез ёрдам"га кўнгирак қилишди.

...Шифокорларнинг барча уринишлари бесамавр кетди. Қўтиб турганларга Ҳаким вафот этганини айтишди...

Тергов ҳамда суд мажлисида Собир Фозиллов Ҳаким кўпична уни ҳақоратлаб келганини, ўша куни ҳам ҳамманнинг олдида камситиб, нафсониятига тегадиган гаплар айтганига чида-ёлмагани, маст бўлгани учун ўзини бошқаролмай, жаҳл устида пичоқ олиб келиб, аламини олмоқчи бўлганини айтиб, қилган ишдан пушаймонлигини билдириб, энгиллик берилишини сўради. ...

Маҳкам хотини билан дўкондан чиқар экан, шу томон келаётган катта акасига кўзи тушди-ю, бироз талмовсираб қолди. Кейин "бўлганча бўлар", деганча унга пешвоз юрди. Салом берди. Акаси алик олиш баробарида унинг шишиб кетган юз-кўзларига тикилиб, нима бўлганини сўради.

— Мурод акам яна урди, — алам билан жавоб берди Қобил.

— Оббо! Ҳеч тинч юрмас экан-да, шу бола, — аканинг ҳам жаҳли чиқди.

Уйга келишганда Мурод йўқ экан. Кечки пайт кириб келганда акаси ундан нима учун Маҳкамни урганини сўраган эди, "Уйга келсам, тушлик қилиб ўтирган экан. Менга "кел", ҳам демади. Пулимни қўйган жойни қарасам, чўғи кам. Сўрасам, олганини айтди. Гапирсам, гап қайтарди. Жаҳ-

Абдуқодир ДОНАЕВ,
Олмазор туман
прокурорининг ўринбосари

лим чиқиб, урдим", деб жавоб берди.

Ака уларни мурсога чақириб, хонасига кириб кетди. Кеч кирди, кейин оила аъзолари ётишга чоғланишди. Тонг саҳарда уларни "Маҳкам, кўзингиз оч! Маҳкам!" деган овоз уйқудан уйғотди. Ҳамма ўша томон ошқиди. Маҳкамнинг жони узилган эди... ..

Хулосадан олдин ҳар икки фожидадаги даярли бир хил ҳолатга эътибор қаратишни лозим топдик. Аҳамият берган бўлсангиз, биринчи ҳолатда жабрланувчи қотилини баъзан камситиб, асабига тегиб келган бўлса, иккинчисидан бир қориндан талашиб тушган ака-ука ўзаро низога боришган. Ушбу жиноят иши бўйича гувоҳларнинг берган кўрсатмаларига кўра эса қотил ака кўпична маст ҳолатда келиб, укасини ҳақоратлаган, гоҳида қўл ҳам кўтарган.

Тўғри, "жаҳл келганда, ақл кетади". Бундан ташқари, кимдир муттасил камситиб, турткилайверса, устига-устак ҳақоратласа, бунга тоқат қилиш қийин масала. Бироқ ўйлашимизча, нима бўлганда ҳам, ҳар икки фожианинг рўй беришига сабр-тоқатнинг етишмаслиги ҳам маълум даражада сабаб бўлган. Ахир, дон халқимиз ҳам "Сабр қилсанг, гўрадан ҳола битар", деб бекорга айтмаган-ку!

Надомат

ёхуд кечиккан тарбия

— Жиянингизга бир насихат қилсангиз. Кейинги вақтларда жуда кўп тортишиб қоляпмиз. Охири бахайр бўлсинда, ишқилиб, — Обиджон сўрида омонатгина ўтириб, опасига умидвор тикилди. — Онасининг йўқлигига кўнунга олмаяптими ёки ёмон болаларга қўшилди, билмадим, юзинг-кўзинг демайди. Ҳатто мушт ўқталапти. Нима қилишни ҳам билмай қолдим. Уйда ҳаловатим йўқолди.

Обиджон бошини эгди. Гўлчехра укасига чин дилдан ачинди. Укасининг хотини бевақт вафот этгач, жиянининг отасига муносабати кескин ўзгарганини анчадан буён сезиб юрарди. Ота-бола бир неча бор ёқалашиб қолишганини ҳам эшитганди. Энди орага тушмас бўлмайди, шекли. Аёл ана шуларни ўйлаб, жияни Эркинжонга кўнунгирок қилди. Ўзи билганича унга насихат қилди. Эркинжон ҳам аммасининг насихатларига қулоқ тутгандек бўлди. Ота ва ўғил муносабатларининг яхшиланишидан умидланган аёл ўз ташвишларига шўнгиб кетди. Бироқ бу сокинлик ор-

у билан тортишарди. Хонасини ҳам алоҳида қилиб, эшигига қулф солди. Обиджон бир томондан, ўғли билан ўртасидаги улкан девор тобора баландлаб бораётганидан қийналса, бошқа томондан, ўз вақтида фарзандига тўғри тарбия бермаганидан азобланарди.

Ўша куни ҳам шундай бўлди. Обиджон эрталаб машинасини таъмирлатиш учун Қарши шаҳрига келди. Кун бўйи устахонада қолиб кетди. Уйга қайтганида қоронғи тушганди. Иккинчи ўғли Олимжонга молларга хашак беришини тайинлади. Кейин овқатланди, дам олиш мақсадида ёс-тиққа бош қўйди.

Олимжон отасининг айтганларини бажариб бўлгач, кўчага чиқди. Уйи яқинидаги савдо дўкони томон юрди. Дўкonda акаси Эркинжон ўртоқлари билан пиво ичиб турганлигининг устидан чиқди. Салом-алик қилиб, уларга қўшилди. Бирор соатлар ўтиб ака-ука уйга қайтишди. Муюлишда кўшни болаларнинг тўпланиб турганлигини кўрган Эркинжон уйга кирмай

Баҳодир ШЕРАЛИЕВ,
Касби туман прокурори

яхши биларди. Шундай бўлса-да, чойни янгилаш учун ўрнидан кўзгалди. Эркинжон ҳам отасига қўшилиб ўрнидан турди. Отасининг бу тарзда босиқлик қилиши унинг баттар жаҳлини чиқарди. Кутилмаганда унга ташлаиб, ичкари хонага тортқилай бошлади. Айни навқирон ёшдаги ўғилга отанинг кучи етиши амримаҳол эди. Обиджон дастурхон четда турган пичоқни олиб ўғлини кўрқитмоқчи бўлди. Аммо Эркинжон кўрқадиган аҳволда эмасди. Отасининг юзига мушт тушириб, уни ерга қулатди. Кейин эса энгашиб, отасини судрамоқчи бўлганда, кўксига бир нима санчилгандек бўлди. Лаҳза ўтмай, кўз олдини туман қоплади. Уйдан ташқарига қочиб чиқди-ю, ерга қулади. Обиджон бир муддат нима бўлганлигини англамади. Ўғлини кўрқитиш учун пичоқ ўқталгани, натижада чиндан пичоқ санчганини фаҳмлай олмади.

тида улкан тўфон яширин эканлиги, агар у кўтарилгудек бўлса, кутилмаган фалокат содир бўлишини хаёлига ҳам келтирарди. Бу орада амакилар ҳам жияни инсофга келтиришга ҳаракат қилиб кўришди.

Ўтган йилнинг май ойида Касби туманининг Денов қишлоғида тарқалган миш-миш қишлоқ аҳлини ларзага солди. Обиджон ўғли Эркинжонни пичоқлаб ўлдирибди...

Обиджон 6 нафар фарзандининг тўнғини Эркинжоннинг феъли биров тажанглигини яхши биларди. Аммо улғайса қўйилиб қолар, дея доим разийга қаради. Бироқ оиладаги кутилмаган мусибат ота ва ўғил муносабати аянада совуқчилик туширди. Ўғил отани ота ўрнида кўрмайдиган бўлди. Эркинжон Қарши шаҳрида турли юмушларни бажариб пул топса-да, отасидан ҳам пул сўраб жанжалга баҳона изларди.

Аммасининг насихатидан сўнг биров инсофга келгандек бўлган ўғил кўп ўтмай, яна эски одатини такрорлай бошлади. Онасининг вафотига гўёки отаси айбдордек, кунора

уларга яқинлашди. Олимжон дарвоза олдида акасини биров кутиб, келавермагач, уйга кирди. Хонасига кириб ухлаш учун ўрнига чўзилди. Бироз ўтиб, ҳовлида телефондан қўйилган муסיқанинг баланд овози эшитилди. Олимжон акаси маст бўлса, доим шу йўсинда келишини билгани учун хотиржам уйкуга кетди.

Эшикнинг тарақлаб очилишидан отанинг хаёли қочди. Илкис ўрнидан кўзгалди. Эшик олдида Эркинжон газабноқ нигоҳлари билан унга тикилиб турарди. Кўнгли бир ёмонлиқни туйса-да, Обиджон ўзини босди.

— Мен ҳозир мастман. Кирсам бўладими? Анчадан буён бирга ўтирмагандик.

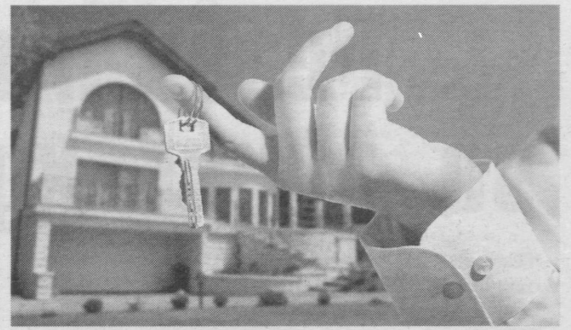
Эркинжон шундай дея истеҳзоли жилмайиб, отасига яқинлашди. Оёқ кийими билан кириб, дастурхон ёнига чўккалади. Чойнақдаги чойдан пиёлага қуйиб, ютоқиб симириди. Кейин эса отасини ҳақоратлай бошлади. Обиджон ўғлининг ҳаракатларини кўзатиб тураркан, ҳозир унга гапиришининг фойдаси йўқлигини, унга қарши гап айтса, жанжал жиддий тус олишини

Уйдаги жанжални эшитган Олимжон хонадан отилиб чиқиб, акасини кўрди ва уни ўрнидан тургазиш учун қўлтиғидан олди. Шу пайт кўлига иссиқ нарса текканини сезди. Қон! Олимжон даҳшатга тушди. Жон ҳолатда отасини чақирди. Обиджон чиққанида Эркинжон қонга беланиб ётарди. Ота қўлидаги пичоқни томга улоқтирди. Тезда кийимларини алмаштириб, Эркинжонни машинасига ётқизиб олди.

Эркинжоннинг ҳаётини сақлаб қолишининг имкони бўлмади. Обиджон одамзод кўзга олмайдиган юк, яъни ўз фарзандининг қотили деган оғир юкнинг остида қолди.

Инсон ҳаётига суиқасд энг оғир жиноятдир. Жиноят ишлари бўйича Касби тумани суди томонидан Обиджон Мустафақуловга ушбу қилмиши учун 8 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Хулоса ўрнида Имом Ҳаззолийнинг тарбия хусусидаги ушбу сўзларини келтиришни жоиз деб топдик. "Бола отаона қўлида бир омонатдир. Қалби турли нақш ва расмлардан пок, нима нақш солинса, қабул қилади, нимага мойил қилинса, мойил бўлаверади. Агар яхшиликка ундалса ва ўргатилса, унинг устида ўсаверади, ота-онаси, одоб, таълим-тарбия берганлар барчаси савобига шерик бўлишади. Агар ёмонликка ундалса ва ҳайвон каби бўш қўйилса, ёмонликка учрайди, ҳалок бўлади ва унга қараб турган киши зиммасига гуноҳорлик тушади".

Уй-жой олиш учун ишхонаси ипотека кредити ажратилишида ёрдам бериши ҳақидаги хабарни эшитганда Ойгул Нормуродова (исм-фамилиялар ўзгартирилган) уй олган кишилик хурсанд бўлди.

Чет элда яширинган фарибгар

Шу ўй билан Ойгул нафақадаги дугонаси Кундуз Пирматова билан маслаҳатлашиш мақсадида учрашди.

— Ҳар ҳолда мендан кўра кўпроқ нарсани тушунасиз, опа. Телевизорда "Лавитта" ресторани олдида жойлашган кўп қаватли уйда сотиладиган хонадон бор экан. Бирга бориб кўрайлик, — деди Ойгул.

Қ.Пирматова рози бўлгач, дугоналар рекламада айтилган манзилга бориб уйни кўришди.

— Тўртинчи қаватда жойлашган экан. Қишда чакки ўтиши мумкин, — дея бир-бирлари билан қизгин сўхбатлашиб, катта йўлга чиқишди.

Икки аёлнинг уй харид қилиш билан боғлиқ ширин сўхбатлари таксига ўтиришганда ҳам тўхтамади.

— Кватирга сотиб олмоқчи бўлсангиз, мен арзон уй топиб бера оламан, — деди ўзини таништирган Жамшид.

Рулда ўтирган йигитнинг дадил, ишонч билан гапириши Ойгулни бир зумда ўзига жалб этди.

— Кошки эди, укажон, — деди нажоткорига йўлиққан чорасиз одам сингари Ойгул.

Ушбу сўхбат телефон рақамлар алмашинуви билан давом этди. "Тўқимачи" бозори атрофида жойлашган кўчмас мулк билан шуғулланадиган Михаил исмли киши билан таништирганида ҳам Ойгул Нормуродованинг кўнглида бу йигит алдаб кетса-чи, деган гумон пайдо бўлмади. Кейинги учрашувда манзилларигача сўраб-суриштирган Жамшид "михоз"га юзланди.

— Уйингизда қанча пулингиз бор?!

— 40 миллион сўм йигиб қўйганим бор.

— Бу пул етмайди-ку?

— Биламан. Менга ишхона ҳам ёрдам бермоқчи.

— Бу насия гап. Ҳўп десангиз мени банкда ишлайдиган танишларим бор. Сизга ипотека кредити олишда ёрдам бераман.

— Яхши бўларди, йўл-йўригини билсангиз, ёрдам беринг. Мендан қайтмаса...

Албатта, уй харид қилиш билан боғлиқ сўхбатлар Ойгул Нормуродова хонадонда тез-тез бўлиб тургани боис

Олим ЖўРАЕВ,
Бухоро вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Жамшид хонадон эшигини 2012 йилнинг охирида тақиллатиб, О.Нормуродованинг онасидан 40 миллион сўм пулни осонгина олиб кетарди.

Ана кредит оламиз, мана уйлик бўламиз, деб қуттишдан бошқа илоҳи қолмаган Ойгул Нормуродова Жамшиднинг кўнғироғидан хурсанд бўлиб кетди.

— Опа, бироз пул етишмай қолди. Иш энди битаман, деб турганда...

— Яна қанча етишмас экан? — Ўн миллион.

— Қарз-ҳавола қилиб топарман.

Айтганидек, қариндош-уруғ, яқинлар қараб туришмади. 2013 йил 12 февраль куни фарибгар йигит яна ўн миллион сўмини Ойгулнинг онасидан олиб кетди.

2013 йил 15 февраль куни ҳожатбарор йигит Россия Федерациясига кетгани, уни кимдир 120 миллион сўмга туширгани ҳақидаги хабар Ойгул Нормуродовани хушёр торттирди. Бироқ, энди кеч эди. Фарибгар тузоғига тушган О.Нормуродова ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаат этди.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан фарибгар Ж.Юлдашевга нисбатан Жиноят кодексининг 168-моддаси билан жиноят иши қўзғатилиб, терговдан яширинганлиги сабабли унга нисбатан қидирув эълон қилинди.

Жамшид Юлдашев Россия Федерациясига қочиб, қонунда белгиланган жавобгарликдан қутула олмаслигини унутган экан. Қидирув ҳаракатлари натижасида Ж.Юлдашев Россия ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралари ҳамкорлигида ушланиб, Ўзбекистонга экстрадиция қилинди.

Суд ҳукми билан Ж.Юлдашев Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан айбли деб топилиб, 4 йил-у 7 ой муддатга озодликдан маҳрум қилинди ва етказилган зарарларни тўлиқ тўлаш мажбурияти ҳам юклатилди.

Реабилитация асослари ва унинг ҳуқуқий оқибатлари

"Реабилитация" атамаси лотинча сўз бўлиб, "яроқлигини тиклаш" демакдир. Ҳозирги пайтда бу сўз шахснинг олдинги ҳуқуқларини, ҳалол номи ва обрўсини суд томонидан ёки маъмурий тартибда тиклаш, шунингдек, даволашнинг турли усуллари, турли мосламалар ёрдамида ногиронларнинг меҳнатга лаёқатлигини тиклаш маъноларини англатади. Илмий жиҳатдан "реабилитация" тушунчасидан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ҳатолари қурбонларининг ҳуқуқий мақомини таснифлаш учун фойдаланилади.

Реабилитация тушунчаси замонавий жамият ҳуқуқий қиёфаси ва ижтимоий ҳаётининг ажралмас қисми бўлиб қолди. 1930-1940 йиллардаги қатагон қурбонларининг хотирасини абадийлаштиришга ҳамда уларнинг шаъни ва қадр-қимматини тиклашга қаратилган норматив ҳужжатларда реабилитация қўлланилмоқда.

Реабилитация ҳуқуқий институти афв этиш институтидан келиб чиққан. Фарбий Европа мамлакатларида ва Россияда ўтмишда реабилитация муддатдан илгари тузалиш йўлига ўтган ёки жазони ўтаб бўлган маҳкумнинг ҳуқуқий лаёқатини муайян муддат ўтгандан кейин тиклашга қаратилган.

Айни чоғда реабилитация жиноят содир этмаган, деб эътироф этилган айбсиз шахсларга нисбатан қўлланади. Агар қонун ўзгариши юз берган ҳамда жиноят декриминаллаштирилган, шунингдек, фуқарога нисбатан бўлган иш жиноят таркиби йўқлиги сабабли тугатилган бўлса, жинорий тўқиб туфайли етказилган зарар компенсация қилинади.

Шундай қилиб, реабилитация деганда, ҳуқуқ ва имтиёзларнинг қайтарилиши, ноқонуний равишда жинорий жавобгарликка тортиш, озоқликдан маҳрум этиш, айбсиз шахсларни ноҳақ ҳукм қилиш билан боғлиқ ҳуқуқ қиланишларининг бартараф этилиши, шунингдек, келгусида ҳуқуқий лаёқатини тиклашни англашлади.

Реабилитациянинг юридик мақсади — фуқаролик ҳуқуқларидан мусово бўлган одамни тўла ҳуқуқли фуқарога айлантиришдан, маънавий мақсади — айбсиз фуқаронинг оммавий ва хизмат соҳасига доир ҳуқуқдан маҳрум бўлишини бартараф этиш ва жамиятда унинг ҳалол номини тиклашдан, сиёсий вазифаси — фуқаро ҳамда давлат ўртасидаги ишонч тиклашдан иборатдир.

Ноҳақ гуноҳ қилинганлар, айбланганларнинг, баъзан эса айбсиз ҳукм қилинганларнинг реабилитацияси — жиноят процессининг муҳим институти, фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари, шаъни ва қадр-қимматининг муҳофаза қилинишини яхшироқ таъминлаш гоёсининг амалий ифодасидир. Тўлиқ ва ўз вақтида реабилитация қилинишдан нафақат асоссиз ушлаб турилган, ҳибсга олинганлар, балки айбланувчи ва судланувчи сифатида жалб этилган шахслар ҳам манфаатдордир.

Жамият ҳар бир айбсиз одам реабилитация қилинишидан манфаатдор бўлиб, реабилитацияни амалга ошириш суриштирув, тергов органи, прокуратура ва суднинг муҳим вазифаси бўлиб ҳисобланади.

Оқлов ҳукми чиқарилган тақдирда судланувчининг жавобгарлиги ўз-ўзидан барҳам топади. Фуқаро ўзининг айбсизлиги ёки айбдорлигини исбот қилишдан мусово этилади. Унга мажбур органлар ҳаракатларининг гайриҳуқуқийлигини исбот қилиш зарурати қолмайди. Оқлов асослари ҳукм ёки юқори суднинг ишни тугатиш тўғрисидаги ажримда ҳулоса тарзида акс эттирилади.

Президентимиз Ислам Каримовнинг кўрсатмалари, Олий Мажлис сессиялари ва бошқа анжуманлардаги маърузаларига мувофиқ қабул қилинаётган қонунлар ва қонун ҳужжатлари суд ҳокимиятининг жамиятимиздаги нуфузини юксалтирмоқда. Судлар Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексига асосан реабилитацияни амалга оширмоқда.

Иш қўзғатилган ва тергов ҳаракатлари ёки суд муҳокамаси ўтказилган иш бўйича жинорий ҳодиса юз бермаганлиги, қилмишида жиноят таркиби бўлмаганлиги, унинг содир этилган жиноятга дахлсизлиги шахснинг реабилитация қилишга асос бўлади.

Суд судланувчини нафақат ҳукм қилишга, балки мустақил давлатимиз номидан ўз қарори билан айблов тақдим этилган шахснинг айбсизлигини тасдиқлаб оқлашга, айблов томон унинг айбсиз эканлигини тасдиқлаш ҳамда суд мажлисида асоссиз айбланган шахснинг ҳалол номини тиклашга ҳақли. Шу асосга кўра биринчи инстанциядаги судда жиноят ишларини кўришда айбсиз деб топишдан оқланмоқда.

Суднинг оқлов ҳукми судланувчининг тўлиқ реабилитациясини, унинг ҳуқуқлари ва ҳалол номи тикланганини англатади. Оқланган шахсга моддий зиён, шунингдек жинорий жавобгарликка ноқонуний тортилгани туфайли ва суд муҳокамаси натижасида етказилган маънавий зарар қопланади.

Оқлов ҳукми одил судловнинг қонуний ва зарур ҳужжатидир. Қонунунос олимларнинг аксарияти оқлов ҳукми чиқарилишини табиий ҳодиса, тўлиқ реабилитацияга олиб келадиган одил судловнинг мантиқий ҳужжати деб ҳисоблашади. Айни чоғда оқлов

ҳукми қонуний, асосли ва адолатли бўлиши талаб қилинади.

Суднинг ҳар қандай ҳукми сингари, оқлов ҳукми ҳам ҳолис ҳақиқатни, яъни судланувчи айбланаётган жиноятни содир этмаганлигини аниқлаши керак. Оқлов ёки айблов бўлишидан қатъи назар, қонуний, асосли ва адолатли ҳукмнинг чиқарилиши суд муҳокамасининг бевосита вази-фаси, пировард мақсади-дир. Ҳукмнинг ҳаққонийлиги унинг асослилиги, ишончлилиги, исботланганлиги ва ҳуқуқий жиҳатдан саводлиликда намоён бўлади. Ҳар қандай қонуний, асосли ва адолатли ҳукмнинг негизда ҳақиқат ётади. Ишонинг барча ҳолатларини ҳолисона, ҳақиқатга мувофиқ тўқис аниқлаш ҳукмининг асослигини таъмин-лайди.

Дастлабки тергов ва суд муҳокамаси босқичларида жиноят ҳодисасининг мажбу-рлигини исбот қилиш зарури-ти дастлабки тергов ва суд муҳокамасини давом эттириш ёки реабилитация асослари мажбуриятини эътироф этиш билан ҳам бўлади. Жиноят ҳодисаси йўқлиги турли шарт-шароитларда аниқлана-ди. Натижада тергов ва суд амалиётида ҳозирга қадар жиноят ишнинг тугатишининг қуйидаги асослари кўпинча чалкаштирилади: "жиноят ҳодисаси йўқлиги" ва "жиноят таркибининг йўқлиги". Ай-рим мисоллар шундан дало-лат берадими, шахс амалда ҳеч қандай жинорий қилмиш-ни содир этмаган, лекин суд муҳокамаси олиб борилган жиноят иши бўйича ҳодиса мавжуд. Бундай ҳолда шахс-нинг қилмишида жиноят тар-киби йўқлиги сабабли шахс жинорий жавобгарликдан озо-д этилади.

Жиноят содир этишга шахснинг алоқадор эмаслиги кўриб чиқилаётган реабилитация асосининг алоҳида тури бўлиб ҳисобланади. Гарчи, айнан ҳам томонидан ушбу жиноят содир этилганлиги номаълум бўлса ҳам, жиноят мажбур шахс томонидан эмас, балки бошқа шахс томони-дан содир этилганлиги аниқ-ланган ҳолат бунга мисолдир. Бундай вазиятларда жиноят иши бўйича тергов олиб-борилади, муайян шахсга нис-батан бўлган жинорий таъқи-б эса тугатилади. Биринчи ҳо-латда ҳақиқий жиноятчи жи-ноий жавобгарликка тортил-ади ва тергов охиригача олиб

борилади, иккинчисида эса жиноят содир этган шахсни аниқлаш учун барча зарур чо-ралар кўрилади. Агар тергов ҳаракатлари билан жиноят содир этган шахсни аниқла-ш имкони бўлмаса, иш бўйича тергов ҳаракатлари тўхтатила-ди, тезкор-қидирув тадбирла-ри эса давом эттирилади.

Реабилитация муайян зар-рарни қоплаш билан боғлиқ. Реабилитация этилган шахс қонунга хилоф равишда уш-лаб турилгани, эҳтиёт чораси сифатида қонунга хилоф ра-вишда қамоқда сақлангани, ишда айбланувчи тарихида иштирок этишга жалб қилин-гани туфайли вази-фасидан қонунга хилоф равишда чет-лаштирилгани ёхуд тиббий му-ассасага қонунга хилоф ра-вишда жойлаштирилгани на-тижасида унга етказилган му-лкий зарарни ундириш ҳамда маънавий зиён оқибатлари бартараф этилишини талаб қилиш ҳуқуқига эга. Бундай ҳолларда реабилитация этил-ган шахснинг меҳнат қилиш, нафақа олиш, уй-жойдан фой-даланиш ва бошқа ҳуқуқлари ҳам тикланади.

Реабилитация этилган фу-қароларга зарарнинг қопла-ниши аксарият континентал ҳуқуқда (роман-герман дав-латларда) ишлаб чиқилган ти-зимдир.

Мулкий зиён айбланувчи-га ёки ҳукм қилинганга даст-лабки тергов органларининг ноқонуний ҳаракатлари ту-файли ва суд томонидан ет-казилган тақдирда, бундай зиён тўлиқ ҳажда ундирил-ади.

Албатта, етказилган мулкий зиёнда айбнинг даражаси ҳақида фикр юритилиши ке-рак, лекин ҳар қандай ҳолда мансабдор шахсга нисбатан регресс даввоси истисно этилмайди, лекин давлат ҳу-қуқни муҳофаза қилувчи ор-ганлар мансабдор шахслари-нинг ноқонуний ҳаракатлари туфайли фуқарога етказил-ган зиённи тўлиқ қоплаш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Реабилитация дастлабки терговда ҳам юз берар экан, нафақат процессуал мажбу-рлов чораларини қўлаш, бал-ки суд чораларини қўлаш ҳолларида ҳам етказилган мулкий зиённи қоплаш тў-ғрисидаги масалалар вуқудга келади.

Мисол учун, озоқликдан маҳрум этиш натижасида ҳукм қилинган аввалги иш жойидан бўшайди, ўзининг аввалги иш

Йўлдошлари АБДУФАТТОВЕВ,
Марийлон шахар прокуратураси
катта терговчиси

ҳақини йўқотади, озоқликдан маҳрум этмаган ҳолда ахлоқ тузатиш ишларига ҳукм қилинган тақдирда, унинг ойлук иш ҳақидан маълум қисми ушлаб қолинади. Ҳукм ишни тугатиш билан бирга бекор қилинганда, озоқликдан маҳ-рум этмасдан ахлоқ тузатиш ишларига ҳукм қилинган шахс-нинг иш ҳақидан ушлаб қо-линган суммалар унга тўлали-гича қайтарилади. Реабилита-ция муносабати билан, ба-шарти озоқликдан маҳрум этиш тарзида жинорий жазо қўлланилган бўлса ҳам, шу ҳол юз беради.

Шу билан бирга, мулкий хусусиятдаги жазо ёки жари-ма тайинланган ҳукм қилин-ган шахс реабилитация этил-ган тақдирда давлат эғалиги-га ўтказилган мол-мулкни қайтариш, унинг қийматини ёки тўланган жарима сумма-сини қоплаш тўғрисидаги та-лаблар учун асослар пайдо бўлади.

Давлат асоссиз жинорий жа-вобгарликка тортилганлик оқибатида жабр кўрган шах-сларнинг поймол қилинган манфаатларини ҳимоя қилиш-га даъват этилган. Етказилган зиённи компенсациялаш айб-сизлик презумпциясини рў-ёбга чиқариш заруратидан ке-либ чиқади.

Қатор ҳолларда жиноят ишнинг юриштиш тугатиш жинорий жавобгарликка тор-тилган шахсларнинг реабилитация этилишига олиб кел-майди. Амнистия ёки афв этиш ҳужжати эълон қилин-гани сабабли шахснинг жино-ий жавобгарликдан ёки жа-зодан озоқ этиш, даъво муд-датлари тугаши, вазият ўзга-риши, ишонинг воғаят етмаган-лар ишлари бўйича комис-сияга топширилиши шулар жумласидандир.

Агар шахснинг меҳнат қи-лиш, пенсия олиш ва уй-жой-дан фойдаланиш ҳуқуқлари-ни тиклаш, шунингдек унга мол-мулк ёки унинг қиймати-ни қайтариш тўғрисидаги та-лабни қаноатлантирилмаган бўлса ёки шахс қабул қилин-ган қарорга рози бўлмаса, у тегишли талаб билан фуқаро-лик (умумий даъво) ишнинг юриштиш тартибида судга му-рожаат қилишга ҳақли.

Ҳулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, реабилитация этилган шахсга етказилган маънавий, мулкий зиён оқи-батларини бартараф этиш, унинг номини, обрўсини, ла-возимини қайта тиклаш, ин-сон манфаатларини қадрлаш демакдир. Чунки реабилитация афв этиш эмас, афв этиш-да айб бўлади, реабилитация қилинган шахсда эса айб бўлмайди. Реабилитация мам-лакатимизда барпо этилаёт-ган, қонун устувор бўлган ҳуқуқий демократик давлат, фуқаролик жамиятида олий қадрият бўлган инсон ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоясини таъминловчи институтлар-дандир.

Франция суди Бенземага терма жамоа сафига қайтишга рухсат берди

Франция апелляция суди Матье Вальбуэнага нисбатан товламачилик иши бўйича "Реал" Мадрид жамоаси ҳужумчиси Карим Бенземадан назоратни қисман олиб ташлади.

"Адолат қарор топди ва биз биринчи босқичдан ўтиб олдик. Биз ўзимизни табрикласак бўлади. Бенземанинг айбсиз эканини исботлаш учун ишлашда давом этамиз", — дейди Бенземанинг адвокати.

Қайд этиш жоизки, Карим Бенземадан барча айбловлар олиб ташланмаган. Аммо суднинг қарорига кўра, у "Лион" ярим ҳимоячиси Вальбуэна билан мулоқот қилиши мумкин.

Февраль ойида суд Бенземадан Вальбуэна билан мулоқот қилиш бўйича тақиқни олиб ташлаган эди. Прокурор бу қарор устидан зудлик билан апелляция берди. Март ойида кўриб чиқилган апелляция рад этилди. Эндиликда "Реал" клуби ҳужумчиси Франция терма жамоасига қайтиши ва жорий йилнинг ёзида ўз ватанида ўтказиладиган Европа чемпионатида Вальбуэна билан биргаликда иштирок этиши мумкин.

Эслатиб ўтамиз, Бензема Вальбуэнадан унинг ишқий муносабатлари тасвирланган шахсий видеоёзувни ошкор этмаслик учун пул талаб қилганликда айбланиб, судда кўрсатма берган. Франция футбол федерацияси Вальбуэнани шантаж қилиш иши юзасидан 2015 йилнинг декабрида Бенземани терма жамоадан вақтинча четлаштирганди.

Эндигина ингил нафас ола бошлаган ҳужумчини яна бир муаммо қарши олмақда. Liberation наشري берган хабарга кўра, 28 ёшли французга гиёвандлик моддалари билан боғлиқ жиноий ишларга гувоҳ сифатида қаралмоқда.

Газеталардаги маълумотга кўра, Париж суди мазкур иш бўйича 2015 йилнинг сентябридан бошлаб тергов ишларини олиб бормоқда. Бензема эса бу ишга гувоҳ сифатида чақирилади. Қайд қилинишича, Бензема мазкур воқеа сабаб жуда кўп миқдорда пулидан ажралган.

«Реал» Азар билан келишувга эришди

Мадриднинг "Реал" жамоаси Лондоннинг "Челси" жамоаси ярим ҳимоячиси Эден Азарни қўлга киритиш учун ҳаракатлари давом эттирмоқда.

AS наشري тарқатган маълумотга кўра, мадридликлар футболчининг ўзи билан якуний келишувга эришишган. "Челси" клуби эса бельгиялик футболчининг нархини 100 миллион еврога баҳоламоқда.

Таъкидлаш лозим, "Реал" клуби бош мураббийи Зайниддин Зидан ва Азар бир-бири билан ҳамкорликда ишлаш нияти борлигини бир неча марта айтиб ўтишганди.

"Қироллик клуби" Хамес Родригес ва Иско уйнаган позицияга Азарни сотиб олишни режалаштирмоқда.

Италиянинг "Ювенту" клуби ярим ҳимоячиси Поль Погба келаётган ёзда Англиянинг "Манчестер Сити" жамоасига ўтиши мумкин.

Погба «Манчестер Сити»га ўтишни истамоқда

Маълумотларга кўра, франциялик футболчи "шаҳарликлар" сафида Хосеп Гвардиола билан бирга ишлашни истамоқда. Унинг фикрича, бу жамоа сафида Чемпионлар лигасида голиб чиқиш имконияти мавжуд.

Аввалроқ Погба учун курашда "Барселона" клуби етакчилик қилаётгани ҳақида хабарлар тарқатилганди. Шунингдек, "Челси" жамоасини бошқариши кутилаётган Антонио Конте футболчини лондонликлар сафига таклиф қилгани ҳақида ҳам хабарлар пайдо бўлган эди.

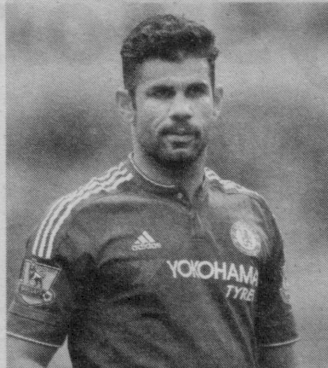

«МЮ» Коста учун курашга қўшилди

Англиянинг "Манчестер Юнайтед" клуби "Челси" жамоаси ҳужумчиси Диего Коста учун курашга қўшилди.

Маълум қилинишича, клуб Испания терма жамоаси футболчисини жалб қилиш учун 60 миллион фунт стерлингдан воз кечишга тайёр. Шундай бўлса-да, манкунианликлар футболчи учун Мадриднинг "Атлетико" клуби билан жиддий кураш олиб боради.

Эслатиб ўтамиз, Диего Коста жорий мавсум АПЛда 24 та ўйинда иштирок этиб, 11 маротаба рақиблар дарвозасини ишғол қилган.

ЕЧЛ: Чорак финал жуфтликлари аниқланди

Ўтган ҳафтада Европа чемпионлар лигасининг чорак финалига қуръа ташланди. Унга кўра, Мадриднинг "Реал" жамоаси бу босқичда Германиянинг "Вольфсбург" клубига қарши баҳс олиб боради. Дастлабки баҳс Германияда бўлиб ўтади.

Чемпионлик учун асосий номзодлардан бири Германиянинг "Бавария" жамоаси эса Португалиянинг "Бенфика" клубини дастлабки ўйинда ўз майдонида қабул қилади.

Чорак финалда Испаниянинг икки жамоаси тўқнаш келади деган бўлди. "Барселона" ва "Атлетико" клублари ўртасидаги дастлабки учрашув "Камп Ноу"да ўтказилади.

Куйида барча жуфтликлар билан та-

нишишингиз мумкин.

- "Вольфсбург" (Германия) — "Реал" Мадрид (Испания)
- "Бавария" (Германия) — "Бенфика" (Португалия)
- "Барселона" (Испания) — "Атлетико" (Испания)
- "ПСЖ" (Франция) — "Манчестер сити" (Англия)

Чорак финалнинг дастлабки ўйинлари 5-6 апрель, жавоб ўйинлари эса 12-13 апрель кунлари бўлиб ўтади.

Шунингдек, Европа лигасининг чорак финалига ҳам қуръа ташланди. Унга кўра, Испаниянинг икки жамоаси ушбу мусобақада ҳам тўқнаш келади деган бўлди: "Атлетик" ва "Севилья" ярим финал йўлланмаси учун кураш олиб боришади.

Юрген Клопп эса "Ливерпуль" билан ўзининг собиқ жамоаси "Боруссия"га қарши баҳс олиб боради.

Куйида қолган жуфтликлар билан танишинг:

- "Спортинг Брага" (Португалия) — "Шахтёр" (Украина)
- "Вильярреал" (Испания) — "Спарта" (Чехия)
- "Атлетик Бильбао" (Испания) — "Севилья" (Испания)
- "Боруссия Дортмунд" (Германия) — "Ливерпуль" (Англия)

EUROPA LEAGUE

Устоз этагидан тутган шогира

"Бавария" клубининг амалдаги бош мураббийи Хосеп Гвардиола ўзининг бўлажак жамоаси Англиянинг "Манчестер Сити" жамоасига ярим ҳимоячи Тиаго Алькантарага таклиф қиломоқчи.

Гвардиола марказий ярим ҳимоя чизигини мустаҳкамламоқчи. Испаниялик хавбек "Манчестер сити"да Яхё Туренинг давомчиси бўлиши мумкин.

Хабар қилинишича, агар трансфер муваффақиятли якунланса, Алькантара Манчестерга кўчиб ўтадиган ягона ўйинчи бўлади.

Эслатиб ўтамиз, Алькантара устози ортидан 2013 йили 15 миллион фунт эвазига "Бавария" клубига ўтганди.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

Ўтганларнинг охираги обод бўлсин

Сурхондарё вилоят прокуратураси жамоаси вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи Эгамберди Тўраевга падари бузруквори

Исмомил Тўраевнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Реклама (эълон)

Ўзбекистон Республикаси Давлат рақобат қўмитаси Топкент шаҳар божқармаси ХУРМАТЛИ ТАДБИҚОРЛАР ВА ИШБИЛАРМОНЛАР! томондан биржа савдоларига чиқарилган ҳамда 2016 йил 12 февралдан 18 мартгача бўлиб ўтган "Топкент" РЎФБнинг биржа савдоларида соналган давлат активлари савдоларининг натижалари РЎЙХАТИ

№	Эмитент номи	Устаф фондидати улуғ %	Савдога чиқарилаётган акциялар сон, дон	1 дон активнинг номинал қиймати, сўм	1 дон активнинг таклиф этилаётган бошланғич нархи, сўм	Акциялар пакетининг бошланғич нархи, сўм	Акциялар пакетининг Биржа савдоларида сўйилиш нархи, сўм
1	"Ўзямполимерсавдо" АЖ	65,73	266 993	2380	41 639,02	11 117 326 600	11 117 326 866,86
2	"Ўзкомпантисавдо" АЖ	25	200 356	1000	4894,03	980 548 274,68	980 548 274,68

Ҳисоматлар лицензияланган

Табаррук айёмингиз қутлуғ бўлсин!

Элим деб, юртим деб яшаётган, гайратли, шижоатли инсонлардан бири, прокуратура фахрийси Зайниддин Сайфутдинов табаррук 80 ёшни қарши олди.

У фаолияти давомида Жиззах, Самарқанд ва Навоий вилоят прокуратуралари тизимида туман прокуратурасининг терговчиси, прокурор ёрдамчиси, катта ёрдамчиси, вилоят прокуратурасида бўлим прокурори, Нурота, Хатирчи, Нарпай ва Қўшрабат туман прокурори лавозимларида самарали хизмат қилиб, қонун устуворлигини таъминлаш, қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг

ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш каби касбий вазифаларни бажаришга масъулият билан ёндашди.

Иш жараёнида жамоа ходимларига нисбатан талабчан, ҳамфикр, ўз соҳида ҳам, жамоат ишларида ҳам соғлом рақобатнинг яратувчиси бўлди.

Бугун сафимизга кириб келаётган ёш ҳуқуқшунос ходимлар уни амалий тажрибаси ва касб маҳорати сирларини сидқидилдан ўргатиб келаётган тажрибали мураббий, меҳрибон устоз сифатида юксак қадрлайди.

Зайниддин Сайфутдиновнинг узоқ йиллик хизмат фаолияти прокуратура раҳбарияти томонидан муносиб баҳоланиб, бир неча мартаба рағбатланрилди.

Ҳурматли Зайниддин Сайфутдинов, таваллуд айёмингиз муборак бўлсин! Сизга ва оила аъзоларингизга мустаҳкам соғлиқ, узоқ умр, оилавий тотувлик, хонадонингизга тинчлик-осойишталик ҳамда фаровонлик тилаймиз!

30 йилдан ортиқроқ вақт мобайнида прокуратура идораларида самарали фаолият юритган инсон, прокуратура фахрийси Бултак Усмонов қутлуғ 60 ёшни қарши олмоқда.

У фаолияти давомида Сирдарё, Жиззах ва Самарқанд вилоят прокуратуралари тизимида туман прокуратурасининг терговчиси, прокурор ёрдамчиси, Сардоба, Гулистон, Нарпай туман ва Жиззах шаҳар прокурори лавозимларида самарали хизмат қилиб, қонун устуворлигини таъминлаш, қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш каби касбий вазифаларни бажаришга масъулият билан ёндашиб, хизмат бурчига содиқлиги билан ҳамкасблари ҳурматида сазовор бўлди.

Меҳнатсеварлик, ташаббускорлик, самимийлик ва фидойилик каби фазилатлари билан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари орасида эътибор қозонди.

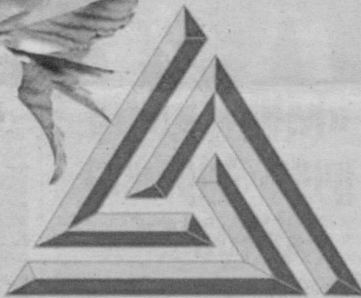
Шогирдлари уни касб маҳорати сирларини сидқидилдан ўргатган тажрибали мураббий ва меҳрибон устоз сифатида қадрлашади.

Бултак Усмоновнинг кўп йиллик хизмат фаолияти ҳукуратимиз ва прокуратура раҳбарияти томонидан муносиб баҳоланиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 12 январдаги Фармонида асосан "Шухрат" медали билан тақдирланди.

Ҳурматли Бултак Усмонов, таваллуд айёмингиз муборак бўлсин! Сизга ва оила аъзоларингизга мустаҳкам соғлиқ, узоқ умр, оилавий тотувлик, хонадонингизга тинчлик-осойишталик ҳамда фаровонлик тилаймиз!

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази

Реклама (эълон)

"Микрокредитбанк" акциядорлик-тижорат банки жамоаси

Ўзбекистон аҳлини яшариш ва янгилашни айёми

Наврўзи олам

билан қутлайди.

Хизматлар лицензияланган

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:
Hakimboy HALIMOV
Gulnoza RAHIMOVA
Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

Faks: 233-10-53,

233-64-85

E-mail:

huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqrib qilinmaydi va egalarga qaytarilmaydi. Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

«HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

☐ — tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni uchun tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi

231

Buyurtma s-5481. 44 602 nusxada bosildi. Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: G.HOJIBOYEVA

Sahifalovchi: S.BABAJOV

Navbatchi: O' DEHQONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.

Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxonada manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004